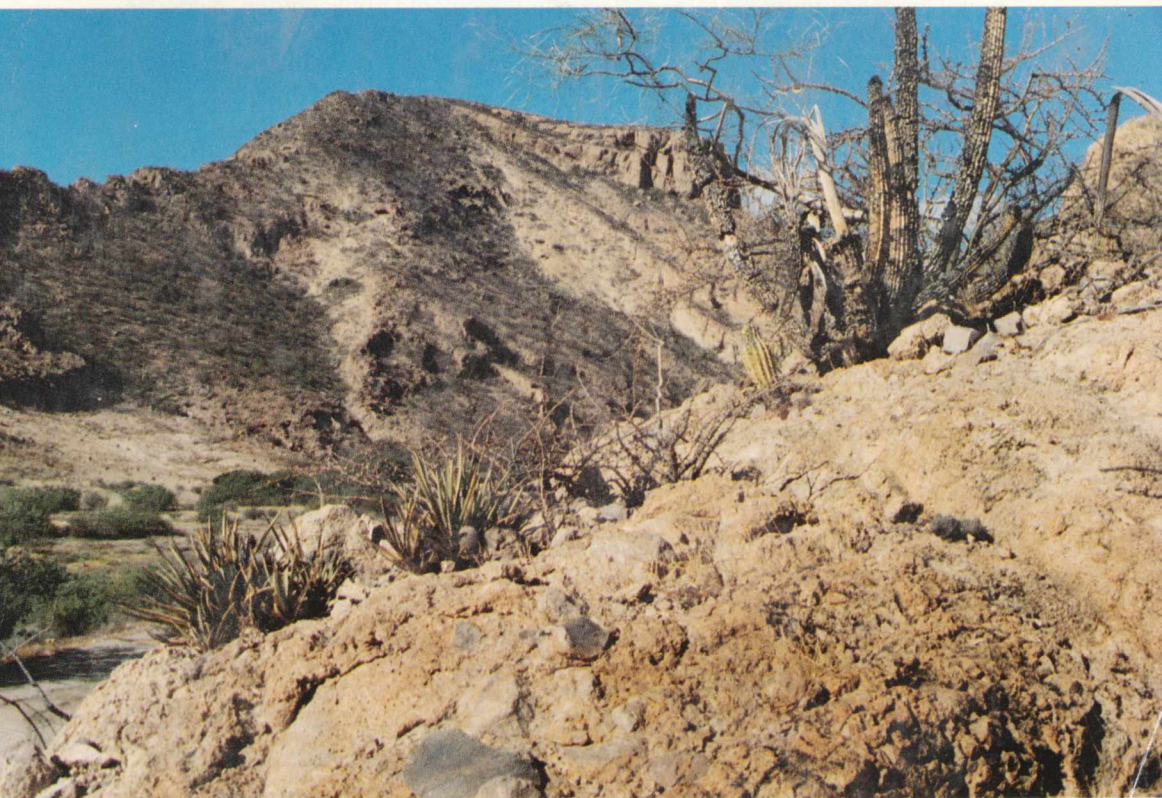

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Agave felgeri

Foto: Ernst Wölfling

ISSN 0039-4467

**70ste JAARGANG
No. 7/8
JULI/AUGUSTUS 1991**

REIZEN

Literatuur over reizen is erg in, de laatste tijd. We hebben de boekenweek gehad, die aan dit thema was gewijd en de boekwinkels en kiosken puilen uit met boeken en tijdschriften met verhalen over reizen in verre landen.

Succulenta doet hieraan ijverig mee. Niet omdat we nou zo modegevoelig zijn, maar aangezien onze favoriete planten hun bakermat in verre contreien hebben, kon men vanouds al verhalen over verre landen in Succulenta vinden. Ik heb de oude naoorlogse nummers er eens op doorgebladerd. Lange tijd waren het alleen mensen die in de betreffende streken woonden die wel eens een artikel schreven. Zo schreef Akers stukjes vanuit Lima in Perú, wat toen nog lang niet zo opengelegd was als nu. Later kwamen er beschrijvingen van streken en groeiplaatsen in Succulenta, van reizigers die er speciaal op uit waren getrokken om planten te zoeken. Het waren in de vijftiger jaren alleen buitenlandse auteurs die hun verslagen in Succulenta publiceerden. Nederlanders gingen in die tijd kennelijk liever nog naar Zandvoort op vakantie.

Pas eind jaren zestig vinden we de eerste verslagen van de hand van Buining in het blad, over reizen naar Bolivia en Brazilië. Later volgden er anderen, waarbij ook de Afrikaanse succulentengebieden werden bezocht.

Het valt op, dat de oude artikelen vooral beschrijvingen van landschappen en planten geven. Daar ging het natuurlijk ook om, maar de persoonlijke noot ontbreekt enigszins. Pas de latere auteurs gaan wat meer over hun belevenissen op de tocht zelf vertellen. Het zijn tenslotte geen luxe, geheel verzorgde reizen die worden gemaakt, de koene succulentenvorsers gaan op expeditie en trotseren warmte, kou, honger en dorst om de vindplaatsen van tal van bijzondere planten te bereiken.

In dit nummer van Succulenta kunt u weer eens lekker wegdromen met zo'n verhaal. Om het nog wat mooier te maken staat op de omslag een foto van een Mexicaans landschap met Succulenten (het gaat hier trouwens niet om die verwaarloosde zuilcactussen rechts boven, maar om de Agaves iets lager op de helling).

Maar er zit meer in het vat. Carla Wolters is bijna aan het einde van haar verslag over het land van de cephaliumdragers, maar daarna ligt er weer een nieuw spannend reisverhaal over Brazilië klaar. Ook staat er nog een serie over Madagascar te wachten. Mocht u nog niet op vakantie zijn, staat u waarschijnlijk nu al wel te trappelen om de koffers te pakken. Het is tenslotte juli, de vacantiemaand. Wie weet, waar op de wereldbol reislustige Succulentaleden zich op dit moment al bevinden. Laten we maar hopen dat dit weer tot tal van artikelen en lezingen in 1992 zal leiden.

Aat van Uijen

BIJ DE OMSLAGFOTO:

Agave felgeri op de tpestandplaats.

TAXONOMIE

DE SYSTEMATISCHE POSITIE VAN AGAVE FELGERI GENTRY

BERND ULLRICH

In zijn regionale studie van de *Agavaceae* van de Mexicaanse staat Sonora beschrijft H.S. Gentry (1982:60-62) *Agave felgeri* die in habitus, grootte en bladvorm op *Agave schottii* Engelm. lijkt. Daarbij plaatst hij deze soorten samen met *A. parviflora* Torrey, *A. polianthiflora* Gentry (Ullrich 1989) en *A. toumeyana* Trelease in zijn groep *Parviflorae*. Vervolgens rangschikt hij *A. felgeri* in zijn monografie (1982:107-110) in de groep *Filiferae* en argumenteert: '... wegens de open, ondiepe bloembuis en de lange tepalen sluit zij echter bij de *Filiferae* aan. ...Overigens is *A. felgeri* binnen de *Filiferae* afwijkend. Haar geografische naaste verwant is de breedbloemige vorm van *A. schidigera* Lemaire van de Cerro del Fuerte in het in het noorden aan de kust gelegen Sinaloa; een robuustere kolonie die geen uitlopers vormt.'

Ter onderscheiding van de *Parviflorae* tegenover de *Filiferae* voert hij aan: 'De *Parviflorae* vallen op door hun kleine, sterk gemodificeerde bloem. ... de verlenging van de bloembuis in vergelijking met de relatief korte tepalen is de grootste van het hele geslacht. ...de ontwikkeling van de bloem lijkt gekoppeld te zijn aan de bestuivers.'

Hier zijn twee opmerkingen te maken:

Ten eerste is de verhouding van de lengte van de bloembuis tot de tepalen niet bij alle *Parviflorae* gelijk en varieert in het grote gebied van 1:2 via 1:1 en 2:1 tot 4:1, zoals uit de volgende tabel blijkt.

Soort	Gentry nr	Buis (mm)	Tep. (mm)	Verh.
toumeyana ssp. t.	22307	4	8	1:2
schottii var. s.	22578	11-14	13	± 1:1
parviflora ssp. p.	17752	5	2,5	1:2
polianthiflora	22963	22-25	5-7	± 4:1

Ten tweede ziet Gentry (1982:241) in *A. dasyliroides* Jacobi & Bouche een 'oervorm' van de Agaven en betoogt onder andere: '... (3) bloembuis en tepalen zijn ongeveer gelijk geproportioneerd, wat wil zeggen dat er een geringe modificatie van beide heeft plaatsgevonden.' Verhoudingen van 1:2 tot 4:1 worden dus als 'zeer gemodificeerd' geïnterpreteerd, terwijl een verhouding van 1:1 als 'weinig gemodificeerde oervorm' wordt beschouwd.

Als *A. dasyliroides* (Ullrich 1990b) inderdaad een 'oervorm' in de ontwikkelingslijn van de Agaven is - de fylogenetische betrekkingen zijn nog grotendeels onopgehelderd - kan worden vastgesteld dat zeer waarschijnlijk de klaarblijke-

lijke overeenkomsten in habitus binnen de verschillende groepen, die ook fytogeografisch meestal min of meer gesloten eenheden vormen, door de morfologie van bloeiwijzen en bloemen wordt bevestigd. Aan de andere kant bezitten habitueel sterk afwijkende soorten als *A. bracteosa* S. Watson ex Engelman (Ullrich 1990a), *A. pelona* Gentry, *A. nizandensis* Cutak (Ullrich 1991a,b) of *A. impressa* Gentry, die vaak zeer beperkte en disjuncte arealen hebben en zich slechts moeilijk of in het geheel niet in groepen laten indelen, vaak ook abnormale bloemen en/of bloeiwijzen.

De auteur acht het praktisch en gerechtvaardigd om bij de indeling van de soorten in groepen, naast kenmerken van bloemen en bloeiwijzen, ook habituele kenmerken en fytogeografische gegevens mee te wegen. Deze redenering volgend wordt *A. felgeri* bij de *Parviflorae* ingedeeld, zoals Gentry (1972) zelf aanvankelijk ook deed, waarbij de volgende argumenten te berde werden gebracht.

1. De *Filiferae* zijn meestal grotere, niet spruitende planten (geldt echter niet voor *A. filifera* Salm-Dyck), met 2-6 m hoge, forse en dicht met bloemen bezette bloeiwijzen. De *Parviflorae* zijn daarentegen kleinere planten die uitlopers vormen, met 1-2,5 m hoge bloeiwijzen, waarbij de bloemen relatief ver uiteen staan. De laatste kenmerken gelden ook voor *A. felgeri*.

2. De zaden van de *Filiferae* hebben met 1-3,5 mg een laag gewicht, hoewel de planten tot de grotere van het geslacht behoren. De zaden zijn vlakker en niet zo korrelig als die van de *Parviflorae*, waarvan de zaden 3,5-7,5 mg wegen. Door Ernst Wölfing in Bahia San Carlos, Sonora, op 29 december 1989 verzameld zaad van *A. felgeri* had een gewicht van 7,3 mg.

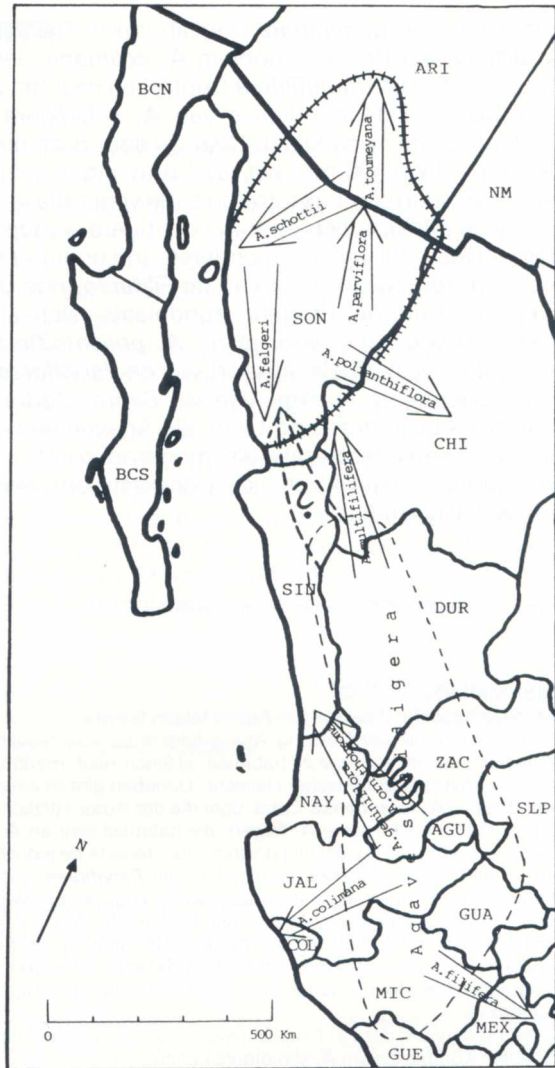
3. De verhouding bloembuis : tepalen ligt bij de *Filiferae* tussen ongeveer 1:3

Agava felgeri in de Baja San Carlos (Typestandplaats) in Sonora

Foto: Ernst Wölfing

Hypothetische
ontwikkelingslijnen
van de *Filiferae* en
Parviflorae

en 1:1,2. Bij de collectie Gentry nummer 17822 heeft *A. felgeri* een verhouding 1:4. Zoals hierboven vermeld, varieert de verhouding tussen 1:2 en 4:1. Bij een toch al zo hoge variatie vindt de auteur het verdedigbaar *A. felgeri*, de andere kenmerken meebeschauwend, bij de *Parviflorae* in te delen.

4. De bijgaande kaart toont dat *A. felgeri* in het overgangsgebied van de *Filiferae* en de *Parviflorae* ligt. De geografische positie is dus op zijn minst niet in tegenspraak met de indeling van *A. felgeri* in de *Parviflorae*.

Hij vraagt zich af of de *Parviflorae* uit de *Filiferae* kunnen zijn voortgekomen. Hierbij veroorloof ik mij enige speculaties.

Het hoofdverspreidingsgebied van de *Filiferae* ligt in het neerslagrijke (900-1200 mm per jaar) Sierra Madre Occidental. Het vermoedelijke centrum van ontwikkeling van deze groep zou in het gebied van het uitgebreide en variabele complex rond *A. schidigera* Lemaire (Ullrich 1991d) liggen, ongeveer in Guadalajara - Durango. Van daaruit vindt de ontwikkeling plaats naar het westen in het

kustgebied (*A. geminiflora* (Tagliabue) Ker-Gawler, *A. ornithobroma* Gentry en *A. artgiesiana* Roezl, synoniem *A. colimana* Gentry, Ullrich 1991c), naar het noordwesten (*A. multiflifera* Gentry) en naar het zuidoosten (*A. filifera*). Uit de noordwestelijkste populaties van *A. schidigera* kunnen zich de *Parviflorae* verder hebben ontwikkeld. Daar de door deze groep begroeide gebieden minder regen (300-500 mm per jaar) ontvangen, ontwikkelden de *Parviflorae*, bij wijze van voortplantingsstrategie, de vegetatieve vermeerdering door uitlopers, terwijl de *Filiferae* zich op hun vochtigere standplaats sexueel blijven vermeerderen. Deze stelling wordt ondersteund door het feit dat *A. filifera*, de zuidoostelijke vertegenwoordiger van de *Filiferae*, noordelijk van Mexico City op een eveneens duidelijk drogere standplaats, zich als enige soort van de groep eveneens vegetatief voortplant. *A. polianthiflora* zou, de theorie verder volgend, de meest afgeleide soort van de *Parviflorae* zijn, die zich secundair weer in de vochtigere streken van de Sierra Madre Occidental heeft verspreid. Inderdaad bezit deze soort van alle Agaven de relatief langste bloembuis, wat pleit voor een interpretatie als 'moderne' soort. De kaart verduidelijkt de hier geschetste ontwikkelingslijn - maar misschien is ook wel alles anders.

Vertaling: A. van Uijen

Hoelderlinstrasse 28, D-7530 Pforzheim-Wuerm, Duitsland

ZUSAMMENFASSUNG

Zur systematische Position von Agave felgeri Gentry

In der Systematik der Gattung Agave bilden die verschiedenen Gruppen meist recht gut unterscheidbare Einheiten, sowohl habituell, als auch nach Merkmalen der Blüten und Infloreszenzen, sowie in phytogeographischer Hinsicht. Daneben gibt es einige schwer einzuordnende Arten, wie zum Beispiel *A. nizandensis* Cutak über die der Autor kürzlich berichtete (Ullrich 1991a,b).

Gentry (1972) stellte seine *A. felgeri*, die habituell sehr an *A. schottii* aus der Gruppe *Parviflorae* erinnert, anfänglich tatsächlich dorthin, transferierte sie jedoch (1982), wegen der kurzen Blütenröhre, in die Gruppe *Filiferae*. Gentry hält die *Parviflorae* wegen ihren langen, hochmodifizierten Blütenröhre für eine relativ stark abgeleitete Gruppe. Ein Vergleich des Verhältnisses von Röhrenlänge / Tepalenlänge zeigt jedoch bei den verschiedenen Arten eine starke Schwankung von 1:2 bis 4:1. Wegen der habituellen Ähnlichkeit, der Bildung von Ausläufern, der relativ kurzen Infloreszenz mit vergleichsweise weniger Blüten, der sehr schweren, dicken Samen und auch aus phyto-geographischer Sicht, erscheint es dem Autor praktikabel und berechtigt, *A. felgeri* den *Parviflorae* zuzuordnen.

Es wird spekuliert, dass sich das Entwicklungszentrum der *Filiferae* im Bereich des weitläufigen und variablen Komplexes um *A. schidigera* befindet, in den relativ feuchten Regionen der Sierra Madre Occidental, wo eine generative Fortpflanzung durch Samen ziemlich gesichert ist. Die daraus abgeleiteten *Parviflorae* besiedeln hauptsächlich trockene Gebiete und haben mit der vegetativen Vermehrung auch eine abgeleitete Verbreitungsstrategie entwickelt.

LITERATUUR

- Gentry, H.S. - The Agave family in Sonora - US Dept. Agric. Handbook p. 399 (1972)
 Gentry, H.S. - Agaves of continental North America - The University of Arizona Press, Tucson (1982)
 Ullrich, B. - Agave poilanthiflora Gentry - KuaS 40(12) Karteikarte 36 (1089)
 Ullrich, B. - Agave bracteosa S. Watson ex Engelmann - KuaS 41(5) Karteikarte 13 (1990a)
 Ullrich, B. - Ein neuer Standort für *A. dasyliroides* Jacobi & Bouche in Oaxaca - KuaS 41(8):164-166 (1990b)
 Ullrich, B. - De taxonomische rangschikking van *Agave nizandensis* Cutak - Succulenta 70(4):89-92 (1991a)
 Ullrich, B. - Nieuwe combinatie - Succulenta 70(6):144 (1991b)
 Ullrich, B. - Agave colimana Gentry oder Agave ortgiesiana Roezl? - KuaS 42 (in druk) (1991c)
 Ullrich, B. - Agave schidigera Lemaire or Littaea roezlii Roezl - the story behind it - CSJ(USA) 63 (in druk) (1991d)

ERIOCEREUS JUSBERTII

G. EERKENS

Op het artikel van de heer De Morree over *Eriocereus jusbertii* wil ik gaarne eens reageren vanuit het verre Suriname. De auteur is kennelijk niet bekend met de bijdrage van F.J. Togni en Verbeek Wolthuys in Succulenta 1947 nummer 2 over hetzelfde onderwerp, geïllustreerd met een merkwaardige afbeelding. De scheidt uit een *E. jusbertii* vertoont in de lengterichting aan de ene kant onmiskenbaar *Eriocereus bonplandii*- en aan de andere zijde *E. jusbertii*-kenmerken. Mijns inziens is *Eriocereus jusbertii* geen hybride, maar een mutant uit een aantal zaailingen van *E. bonplandii*. Dergelijke kortdoornige mutanten kennen we ook van *Echinocereus grusonii* en van *Trichocereus spachianus* (cv. *hungaricus*). Als *E. jusbertii* een kruising is, moet het mogelijk zijn deze kruising (*E. bonplandii* x *Echinopsis eyriesii*) weer uit te voeren.

Destijds hadden we in Nederland een half dozijn *Eriocereus jusbertii* en een flink aantal *Echinopsis eyriesii*. (Deze soort behoort wit te bloeien en niet roze!) Bloeiden beide soorten tegelijk, dan werd er bestoven. *Eriocereus jusbertii* gaf dan altijd vruchten, de *Echinopsis* deed niets. In de zaaisels was er altijd een aantal zaailingen met het uiterlijk van *Eriocereus bonplandii*. Het gaf een wonderlijk gezicht. Overigens is *E. bonplandii* ook zeer goed bruikbaar als onderstam.

De fraaie rode vrucht op *E. jusbertii* moet men overigens niet te lang laten zitten, want dan kiemen de zaden reeds in de vrucht. Eind 1989 zaaide ik hier in Suriname weer eens *E. jusbertii*. Dit maal kwam er geen enkele *E. bonplandii* te voorschijn en waren alle zaailingen zuiver *E. jusbertii*.

Tamanredjo, district Commewijne, Suriname

Naschrift J.J.de Morree.

De gegevens van de Heer Eerkens werpen voor mij een heel nieuw licht op de zaak. Het door hem genoemde Succulenta-artikel heb ik niet onder ogen gehad. Ik zag pas een jaar later het levenslicht (maar dat doet niet echt ter zake). Het idee van een mutatie ondersteunt ook mijn bezwaar tegen het artikel van E. Henke in KuaS. Terecht meldt de heer Eerkens dat *Echinopsis eyriesii* wit bloeit in plaats van roze. Ook de heer Prestlé heeft mij op deze onnauwkeurigheid opmerkzaam gemaakt.

CACTOFILATELIE

KERSTCACTUSSEN EN VERWANTEN

HAN DAAMEN

Als ik de naam *Zygocactus* zie, moet ik altijd een beetje lachen. Ze komen bij mij nooit in bloei en misschien is dat de reden dat ik naast planten ook postzegels spaar. De eerste met een kerstcactus die ik vond is afkomstig uit Albanië (1973, figuur 1 midden). Deze driehoekige zegel - die samen met zeven andere fraaie cactuszegels een blok vormt - toont een *Zygocactus truncatus* (Haw.)K. Sch., de kerstcactus. Deze is ook bekend onder de naam *Schlumbergera truncata* (Haw.)Moran. Er zijn enkele verschillen tussen de kerstcactus en andere Schlumbergera's. Het vruchtbeginsel van de kerstcactus is rond en de bloemen zijn sterk zygomorf. Bij de andere Schlumbergera's is het vruchtbeginsel vierkant en zijn de bloemen meer symmetrisch.

Naast Albanië hebben ook landen als Hongarije (1965), Taiwan (1964) en Noord Korea (1990) deze cactus afgebeeld op een zegel (zie figuur 1 en 2). Tegenwoordig zijn er vele hybriden bekend. Zweden heeft onlangs (1990) kerstzegels uitgegeven met zo'n hybride, een *Schlumbergera x buckleyi*. Het is een kruising tussen *Schlumbergera truncata* en *Schlumbergera russelliana*. Al deze cactussen staan bij ons bekend onder de Nederlandse bijnaam Kerstcactus welke benaming hij dankt aan zijn bloeiperiode.

Hetzelfde geldt ook voor de Paascactus, de minder zygomorfe scharlakenrood bloeiende *Rhipsalidopsis gaertneri* (Reg.) Lind. Synoniemen zijn *Epiphyllopsis gaertneri* (Reg.)Berg en *Schlumbergera gaertneri* Lem. (1858). Deze plant staat op een zegel van Polen (1981, figuur 1 links). Op het postwaardestuk van Rusland (1983, figuur 3) vinden we een minder bekende *Epiphyllanthus microsphaericus* (synoniem *Schlumbergera* volgens Buxbaum en Hövel). Op het postwaardestuk staat jammergenoeg geen naam. Het zou fout kunnen zijn, ondanks dat de afbeelding en de omschrijving in Britton en Rose er wel erg veel mee overeenkomen. In plaats van platte leden heeft deze plant ronde leden. Deze zijn over de gehele lengte bezaaid met areolen. De bloemen zijn rozelila en sterk zygomorf.

Helmersflat 51, 4707 CN Roosendaal

Figuur 1

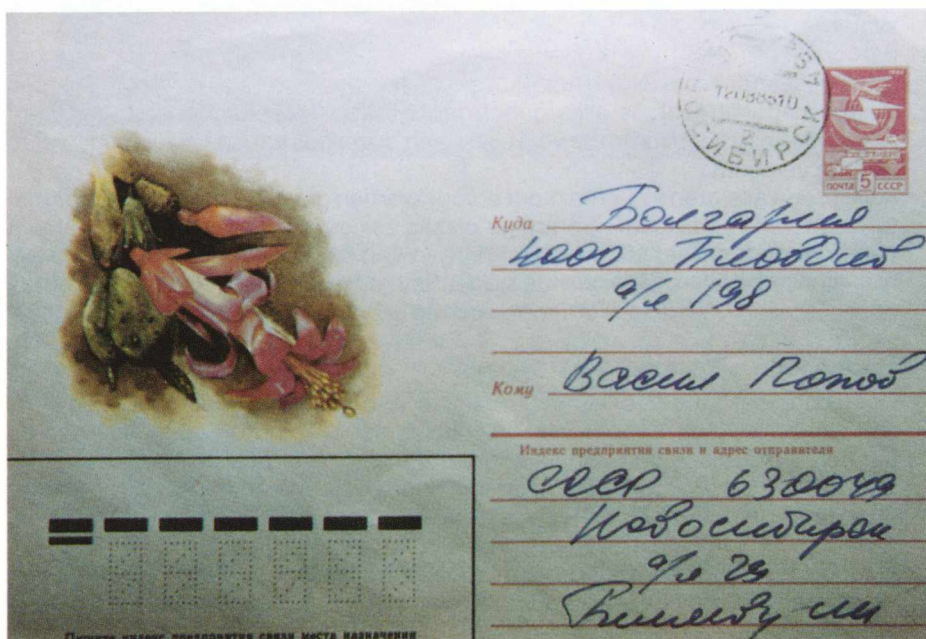
LITERATUUR

- Haage, W. - Kakteen von A-Z 197, 664, 748
 Cullmann, W. - Cactussen 241
 Rauh, W. - Cactussen en vetplanten 72, 77
 Perl, P. - Cactussen en vetplanten 140-142
 Britton, N.L. & J.N. Rose - Cactaceae IV 177-185

Figuur 2

Figuur 3

CULTUURERVARINGEN MET PARODIA'S: DE FABELS EN DE FEITEN (3)

W. VERHEULPEN

We besluiten de reeks artikelen over Parodia's met verdere wetenswaardigheden over zaaien en verspenen.

Temperatuur

De beide zaadtypen kunnen zonder probleem bij dezelfde temperatuur worden uitgezaaid, maar uiteraard liefst niet in dezelfde potjes of bakjes. De zwartzadigen groeien sneller dan de fijnzadigen en kunnen dus eerder worden verspeend, wat een ongewenste ingreep zou inhouden voor de kleintjes die nog verder moeten groeien in dit substraat.

Uitgebreide zaaiproeven over ongeveer tien jaar lijken erop te wijzen dat een dagtemperatuur die schommelt tussen 24 en 28 °C ideaal is te noemen. Ze moet dan ook daadwerkelijk schommelen! Pieken tot soms 40 °C rond het middaguur hebben geen schadelijke gevolgen als er maar wordt geschermd met bijvoorbeeld een oud gordijn en voor voldoende vocht wordt gezorgd. De nachttemperatuur mag niet dalen onder de 18 °C. Deze mag schommelen tussen 18 en 20 °C. Zaaiproeven lijken uit te wijzen dat temperaturen onder de 15 °C het kiemingspercentage zeer ongunstig beïnvloeden.

Een zaaistoel dat deze condities het hele jaar door kan handhaven, is hier geen overbodige luxe. De inventieve amateur kan zonder probleem en voor weinig geld een zaaibak in elkaar knutselen. Ga bijvoorbeeld eens op jacht naar piepschuim inpakmateriaal. Verpakkingen van grote machines leveren soms kant en klare bakken uit één stuk op.

Maak de zaaibak groot genoeg. De pas verspeende zaailingen mogen er ook een, zij het tijdelijk, onderkomen vinden. Ze zullen u er voor belonen door een snel hervatten van de groei en weinig uitval.

Water

Parodia-zaailingen moeten constant vochtig worden gehouden en de lucht moet gespannen zijn. Nooit luchten, zeker de fijnzadige soorten niet. Als er één warme dag optreedt, is alles onherroepelijk kapot. Zaaien in een 'gesloten' systeem - dus met plastic zakjes of gesloten dozen - is aan te bevelen om niet te zeggen verplicht.

Zelfs in een gesloten systeem moet ervoor worden gewaakt dat er geen overmatig vochtverlies optreedt. Sommige plastic zakjes laten ongemerkt nogal wat waterdamp door met als gevolg uitdrogen van de grond, diepvries-zakjes zijn hier aan te bevelen. Stiekem uitdrogen is een veel voorkomend probleem in deze systemen. Vergeet niet: goed vochtig is beter dan kletsnat.

Zaaitijd

Het tijdstip dat zonder meer het gunstigste is voor uitzaai, is de herfst (zeg maar half september tot half oktober). Nadeel is dat er dan nog geen zaden in de handel zijn. Collega-liefhebbers kunnen u hier wel uit de nood helpen als het moet. Een tweede gunstige zaaiperiode doet zich voor in februari - maart. Meestal gebeurt het zelfs dat zaisels die in oktober niet het verwachte resultaat gaven, in het voorjaar alsnog opkomen.

De meeste Parodiasoorten groeien voortreffelijk alhoewel men niet moet verwachten in het najaar zaailingen met een grootte van een knikker te vinden -

soms lukt dat echter wel eens. De grootte van een flinke erwte moet wel zijn te bereiken. Als u het niet verder schopt dan kleine groene speldeknoepjes is er iets mis, want dat wijst dikwijls op een groeistilstand. Zelfs als er in oktober is gezaaid, moeten de zaailingen tegen december toch al de grootte van een flinke luciferkop hebben bereikt.

Verspenen

Verspeen alleen als dat nodig is. Dat is natuurlijk mooi gezegd maar in de praktijk van weinig nut. Een voorbeeld moge een betere leidraad zijn. Indien u zwartadigen bijvoorbeeld begin maart gaat uitzaaien (kunstmatige warmte is dan nodig), zijn die rond half juli 0,5 tot 0,7 mm in diameter, enigszins afhankelijk van de soort. Op dit tijdstip moet u deze soorten tóch verspenen om voor de winter nog zo veel mogelijk groeiwinst te boeken.

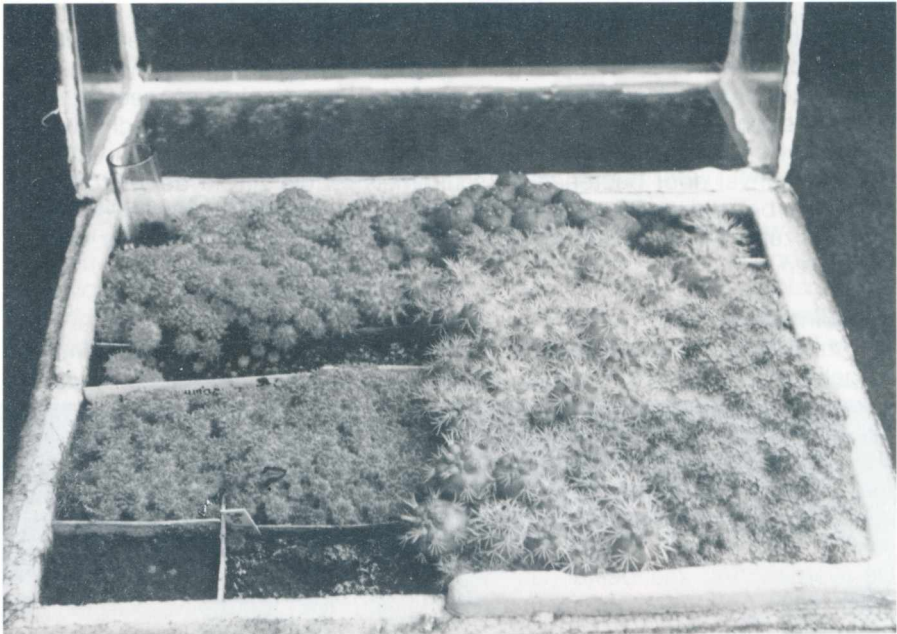

Foto van de schrijver

Fijnzadigen, op hetzelfde tijdstip gezaaid, zullen rond half juli ongeveer 0,3 tot 0,5 mm in diameter zijn. Indien ze goed verder groeien moet u niets doen, laat ze maar rustig betijen. Indien u echter het minste vermoeden hebt dat de groei niet optimaal meer is, dan moet u verspenen.

Een praktisch tijdstip voor uitzaai is eind januari, begin februari teneinde half juli zaailingen te hebben van voldoende grootte om te verspenen.

Als substraat kan de nog overgebleven zaaigrond of het definitieve plantsubstraat worden gebruikt. De zwartadigen mogen individueel of in groepjes van drie of vier worden verspeend. De plantjes dicht bij elkaar zetten. Indien ze snel tegen elkaar groeien, des te beter, dat bewijst tenminste dat ze verder groeien. Nog eens verspenen, half september, is dan in de meeste gevallen helemaal geen probleem.

De fijnzadigen zouden op dit tijdstip in grote zoden of kussentjes moeten groeien die in vele gevallen zelfs de zaaibodem niet meer raken. Deze kussentjes splitst u voorzichtig op in stukjes van vijf tot tien plantjes. Deze groepjes drukt u dan in de zaaibodem nadat het oppervlak van de aarde ongeveer 0,5 cm diep is losgewoeld. U mag de groepjes vrij diep aandrukken, maar zaailingenmoes moet toch worden vermeden.

U moet de pas verspeende plantjes minstens éénmaal behandelen met een schimmeldodend middel. Een suspensie van bijvoorbeeld Captan in water is uitstekend. Hier is gekozen voor een waterige suspensie wegens het gebruiksgemak. Het is de bedoeling de boosdoeners die de plantjes in deze tijdelijke toestand van verzwakking kunnen bedreigen, direct de pas af te snijden. Daarna gaat alles terug het zaaitoestel in. U moet er voor zorgen dat de plantjes weer in gespannen lucht komen te staan, dat bevordert zonder meer de hergroei alsook de verdere groei.

Persoonlijk tracht ik steeds te verspenen vóór de winter. Reeds verscheidene malen heb ik het verspenen, wegens tijdgebrek, nagelaten. Dat was meestal geen succes: door de verdere wintergroei groeiden de plantjes meestal uit de potjes. Ze gingen elkaar tenslotte zo sterk verdringen dat ze volledig werden platgedrukt. De beschadiging van de plantjes was meteen het sein voor een massale aanval door bacteriën en schimmels en die zijn in de winter nogal moeilijk te bestrijden. Een droge behandeling met Benomyl (Benlate) gemengd met fijn zand en een kleine toegift van houtskoolpoeder doen hier dikwijls wonderen.

Overwintering

Alle zaailingen blijven de eerste winter in de zaaibak verder groeien. Een mogelijk tekort aan licht wordt in het voorjaar snel weer gecompenseerd. Wie gelooft dat de constante aanwezigheid van gespannen lucht verzwakte zaailingen tot gevolg heeft, komt hier bedrogen uit.

De snelle groei laat meestal toe om in de maand mei van het tweede jaar de, thans 1 tot 2 cm grote, zaailingen vrij uit te planten. Het verdient nog altijd aanbeveling de plantjes met velen tezamen uit te planten in grotere (piep-schuim) bakken.

De overgang van zaaitoestel naar 'vrije natuur' is in het vroege voorjaar optimaal, maar men moet toch voorzichtig blijven. Met mate bijverwarmen met bijvoorbeeld een elektrische mat is altijd mooi meegenomen in de kille voorjaarsdagen. Oktober-zaailingen die in mei - dus na ongeveer zeven maanden - werden verspeend, werden begin september vrij uitgeplant. Ze deden het soms zo verrassend goed dat zelfs geen enkel plantje verloren ging.

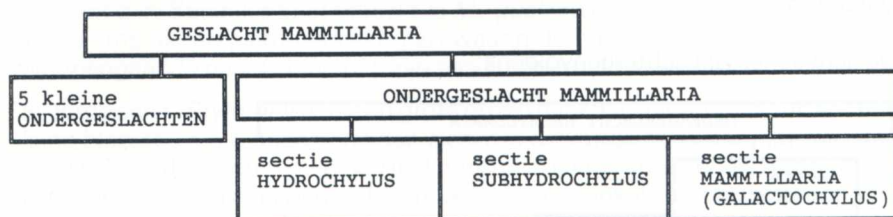
Tot slot

Zoals steeds leiden vele wegen naar Rome en tevens naar succes. Kookboekrecepten zijn in de cactushobby niet te geven. Het welslagen van recepten is te veel onderhevig aan plaatselijke omstandigheden om van algemeen nut te zijn. Daarom moet men de geschetste werkwijze als stevige ruggespraak zien om zelf te experimenteren. De bedoeling was echter een poging te ondernemen om enige vastgeroeste misvattingen in verband met de kweek van Parodia's uit de overlevering weg te branden. Ik hoop dat een massaal aanbod aan jonge Parodiaplanten op de ruilbeurzen in de komende jaren een bewijs zal zijn dat deze poging is geslaagd.

TAXONOMIE

HET GESLACHT MAMMILLARIA; EEN UITLEG VOOR DE (NOG) NIET GESPECIALISEERDE LIEFHEDDER (2)

JAN JAAP DE MORREE

In deze tweede aflevering gaan we ons verder bezighouden met het grote *ondergeslacht Mammillaria*.

We gaan eerst in op de soorten van de sectie *Hydrochylus* die dus waterig sap bezitten. Vele geliefde planten horen in deze categorie thuis. De mooie grootbloemigen *M. theresae* en *M. deherdtiana*. Grootbloemige (*M. guelzowiana*, *M. wrightii*) en kleinbloemige haakdoornigen zoals *M. wildii* en *M. bombycina*. De fraaibedoornde *M. schiedeana* en *M. carmenae*. De lange vingers van *M.*

Mammillaria deherdtiana en zijn variëteit *Dodsonii* (rechts) uit de sectie *Longiflorae*.

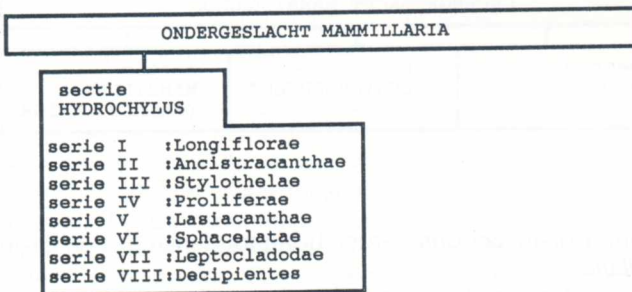
Foto: Theo Neutelings.

elongata en nog zo'n 90 andere. Wanneer we deze planten samen beschouwen lijken ze vaak in het geheel niet op elkaar en dat is ook niet verwonderlijk want het enige criterium om ze in dit ondergeslacht samen te voegen was dat waterige sap. Dan is het zinvol om naar andere kenmerken te zoeken die weer tot groepsvorming op lager niveau aanleiding geven. We komen dan op het systematische niveau van de **Serie**.

Hunt maakt een opsplitsing van de sectie *Hydrochylus* in acht series, waarbij diverse kenmerken worden onderscheiden. Ik zal ze per serie noemen. De bijgaande foto's zijn zo karakteristiek mogelijk mogelijk gekozen om één en ander te illustreren.

De acht series zijn achtereenvolgens:

Degenen die in Succulenta thuis zijn zullen wellicht hebben gemerkt dat er bij de indeling van de series *Ancistracanthae* en *Longiflorae* nogal wat discussie gaande is. Hierdoor vindt er een aantal hercombinaties plaats. Dit zal echter nu niet bij deze uitleg worden betrokken en de indeling van Hunt zal kritikeloos de revue passeren.

De serie *Longiflorae* waarin de meeste echt grootbloemige Mammillaria's zijn opgenomen, is gekenmerkt door grote buis- tot trechtervormige donkerroze bloemen. Het plantelichaam is meestal klein en groepenvormend. Middendoorns niet gehaakt (behalve bij *M. longiflora*). De vrucht is gedeeltelijk tot geheel in het plantelichaam opgenomen. De zaden zijn zoals bij de meeste soorten uit de sectie *Hydrochylus* zwart.

De serie scoort hoog ten aanzien van de bloemen. De typeplant van de serie is de na verloop van tijd spruitende *M. longiflora*, die vroeg in het voorjaar haar bloemenpracht toont. *M. theresae* en *M. saboae*, die goed op eigen wortel groeien maar nooit groot worden, zijn bij de meeste liefhebbers goede bekenden. *M. deherdtiana* mag zich ook in een aanzienlijke belangstelling koesteren en kan mooie groepen vormen. Zeldzaamheden die lastiger zijn te verwerven en te houden, zijn *M. napina* en de in verzamelingen nog zeer zeldzame *M. hernandezii*.

De tweede serie, *Ancistracanthae*, bevat de grootbloemige haakdoornigen. De planten zijn slank zuilvormig, hebben stevige tepels en vormen groepen. In de areolen staan de randdoorns in een stevige krans en er is een aantal middendoorns waarvan één of meerdere gehaakt (ancistra-acanthos = haakdoorn). De bloemen zijn meestal groot, trechtervormig, maar de bloembuis is kort, zodat de bloem zich direct buiten de doorns uitspreidt. De vruchten zijn lang cilindervormig tot lang knotsvormig en rood van kleur.

Veel van deze planten hebben extra aandacht nodig om op eigen wortel goed te groeien omdat ze in droge woestijngebieden leven. Bij te veel water tijdens een sombere periode met regen rot de wortelhals weg of treedt rotting van het plantelichaam vanuit de wortels op.

Het is te veel om alle 29 soorten afzonderlijk te bespreken. Een paar karakteristieke soorten zijn vermeldenswaard. Zelf vind ik het driemansschap van *M. boolii*, *M. insularis* en *M. schumannii* bijzonder aantrekkelijk door de grote roze bloem op relatief kleine planten. Grotere groepen vormen *M. sheldonii*, *M. dioica*, *M. blossfeldiana* en *M. milleri* (*M. microcarpa*). Heel bijzonder en regelmatig in Succulenta afgebeeld is *M. guelzowiana* met lange haarvormig randdoorns die de plant bedekken en waarin de haakdoorns schuil gaan. De wijdropengaande paarse bloemen zijn een kroon op dit juweeltje.

De derde serie, *Stylothelae*, is een grote groep haakdoornigen (25 soorten) met kleine bloempjes. Ze onderscheiden zich van de vorige serie doordat de eveneens spruitende planten meer kortcilindrisch zijn en slappe tepels bezitten. De kleine bloemen zijn overwegend crèmekleurig met enkele roze uitzonderingen. De planten maken hun vrij onaanzienlijke bloei goed door een groot deel van het seizoen hun bloemen te tonen. Vrijwel alle soorten groeien zonder problemen en zijn echte beginnersplanten. Een groot aantal soorten is wat gelijkvormig van uiterlijk met als typesoort *M. wildii*. De gemakkelijk te kweken *M. zeilmanniana* wordt in bloeiende vorm in plantencentra wel per strekkende meter aangeboden. Een forse showplant is de groepenvormende witte *M. bombycina* met rode haakdoorns. *M. pennispinosa* met bevederde doorns is een juweeltje, terwijl de pollen wolharige *M. bocasana* ook grote sierwaarde bezitten, mits wordt voorkomen dat men de planten water geeft over de kop.

Nieuwelingen in de serie zijn *M. glassii* en *M. perezdelarosae*. De kleine spruitende *M. glassii* vormt een zee van kleine witte spruiten en tooit zich met minuscule roze bloempjes. Lau heeft inmiddels de nodige variëteiten gevonden met grotere plantelichamen en grotere bloemen. *M. perezdelarosae* is een kleine plant met een bijzonder ritmisch patroon van de randdoorns waarin de zeer donkere middendoorns prachtig uitkomen.

De vierde serie, *Proliferae*, bevat zeven veelal sterk spruitende soorten met kleine crèmewitte bloempjes. De planten blijven vlak en vormen brede groepen. De doorns zijn alle recht, waarbij de stevige middendoorns overgaan in haarvormige randdoorns. De planten gaan door de grote hoeveelheid stekmateriaal van hand tot hand en alleen specialisten zullen de planten zaaien om aan originele standplaatsvormen te komen. Goede bekenden zijn *M. prolifera* en *M. gracilis*. In de jaren dertig had bijna iedereen zo'n plantje wel voor het raam. Momenteel zijn ze uit de gratie. Toch is *M. prolifera* aantrekkelijk vanwege de uitbundige, hoewel onopvallende bloei en het gemak waarmee de rode zaadbessen zich vormen. De bessen kunnen worden gegeten en hebben een friszure smaak. Een mooie soort is verder de witte *M. schwarzii*.

De vijfde serie verdient onze bijzondere aandacht. De *Lasiacanthae* zijn vrijwel allemaal echte liefhebbersplanten. Het zijn overwegend kleine bolvormen met spitse tepels, die op latere leeftijd groepjes vormen. Op enkele uitzonderingen na zijn er geen middendoorns, maar heel karakteristiek is het grote aantal randdoorns dat de hele plant overdekt.

Juist vanwege die doorns zijn het gewilde planten want de bloemen zijn maar klein. Heel apart is *M. plumosa* met de gevederde doorns, die de plant er als een balletje dons uit doen zien. Het verzamelaarsitem *M. plumosa* is de laatste tijd wat in de schaduw gesteld door de herontdekte *M. carmenae* die met zijn

uitstralende gele doornbundeltjes het verzamelaarshart sneller doet kloppen. De plant is niet moeilijk te kweken als we voorzichtig met vocht omgaan. Een buitenbeentje is *M. pectinifera* die merkwaardig kamvormig gestelde doorns in de areolen heeft. Ze verlenen het plantelichaam een glad, wit uiterlijk. Kleine moeilijke soortjes zijn *M. lasiacantha*, *M. magellanii* en *M. herrerae*, die maar een paar centimeter groot worden op eigen wortel. Een uitdaging om ze in leven te houden en elk jaar in februari-maart weer in bloei te krijgen.

De zesde serie heet *Sphacelatae*. Dit is een wat onduidelijke groep met maar drie soorten. Het zijn groepenvormende planten met slanke spruiten en stompe tepels. De middendoorns zijn recht en lijken sprekend op de randdoorns (één soort, *M. tonalensis* heeft één gehaakte middendoorn). De vrij kleine trechtervormige bloemen zijn purper.

M. kraehenbuehlii en *M. sphacelata* zijn de twee overige soorten.

De zevende serie, de *Leptocladodae*, is eveneens klein. Ze bevat maar vier soorten. De planten vormen grote groepen vingerdikke tot sigaardikke spruiten met kleine gele tot geelroze bloempjes. Ik denk dat iedereen *M. elongata* wel kent. Ze is door haar grote variabiliteit op zich al een verzamelitem omdat er veel vormen met allerlei doornkleur zijn te onderscheiden. Backeberg benoemde een groot aantal variëteiten, maar tegenwoordig is het een vergaarbak van allerhande vormen en overgangsvormen. *M. pottsii* onderscheidt zich door een kalkachtige bedoorning waar de bordeauxrode bloempjes goed tegen afsteken.

M. angelensis uit de serie *Ancistracanthae*

Foto: Bert Jonkers

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: F. van Tricht

Vice-voorzitter: J. Jagerszky

Secretaris: F.R. de Groot

Penningmeester: J. Vrenken

Bestuurslid België: J. de Wael

Alg. Bestuurslid: W. Alsemgeest

Alg. Bestuurslid: E. van Die-van Wijnen

Alg. Bestuurslid: M.J. van Eijsden

LIDMAATSCHAP en FINANCIËLE ZAKEN

J. Vrenken, Elandstraat 1, 5408 XC Volkel, tel. 04132-72917.

Het lidmaatschap kost voor leden f 40,-/Bfrs 725, jeugdleden f 20,-/Bfrs 365 en voor elders wonende leden f 50,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs 140.

Opzeggen: uiterlijk 1 december, schriftelijk, bij de ledenadministratie.

Postgironummer 680596 t.n.v. Succulenta te Volkel. Bankrek.nr. 55.32.38.981 bij de A.B.N. t.n.v. Succulenta te Volkel.

Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Volkel.

LEDENADMINISTRATIE

M.J. van Eijsden, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen.

Aanmelding en verzoeken om inlichtingen uitsluitend schriftelijk.

SECRETARIAAT

F.R. de Groot, Punter 26-10, 8242 EA Lelystad, tel. 03200-41379.

PROPAGANDA

W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort, tel. 03484-1083.

BELGISCHE BELANGEN

J. de Wael, St. Rumoldusstr. 109, 1851 Grimbergen België.

VERENIGINGSNIEUWS

F.R. de Groot, Punter 26-10, 8242 EA Lelystad. Sluitingsdatum 15e van de maand voor het verschijnen.

MAANDBLAD

Hoofdredakteur: A. van Uijen, Graadt van Regenweg 56, 3531 AA Utrecht.

Redakteur: L.E. Groen, Alexanderweg 72, 6721 HH Bennekom.

Redakteur: J.J. de Morree, Kon. Emmalaan 23, 2264 SH Leidschendam.

LOSSE NUMMERS

P. Melis, Korenbloemstraat 13, 5409 AX Odiliapeel.

REDAKTIERAAD:

R. van Donkelaar, A.B. Pullen (voorzitter) en B. Zonneveld.

Correspondentieadres: A.B. Pullen, Pr. Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen.

ADVERTENTIES EN VRAAG EN AANBOD

J.M. Smit-Reesink, Pr. Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel. 08389-17551

Sluitingsdatum: 15e van de maand voor het verschijnen.

ADVERTENTIETARIEVEN

1/16 pag. f 30,-/Bfrs 600; 1/8 pag. f 55,-/Bfrs 1100; 1/4 pag f 85,-/Bfrs 1700; 1/2 pag. f 140,-/Bfrs 2800; 1 pag. f 240,-/Bfrs 4800.

Kortingen op aanvraag.

INSTELLINGEN

BIBLIOTHEEK

J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen.

Katalogus à f 1,50/Bfrs. 30 te bestellen op girorek.nr. 13.45.616 t.n.v. J. Magnin.

CLICHÉFONDS

J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

DIATHEEK

J. Deckers, Hertogstraat 39, 6441 HA Brunssum, tel. 045-272461.

PLANTENCENTRALE v/h Ruilen zonder huilen

E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren, tel. 08388-3579.

BOEKENVERKOOP, R.Z.H. EN

VERENIGINGSARTIKELEN

E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren, tel. 08388-3579.

Inclusief portokosten:

1. Het boek "Wat Betekent die Naam". Verklaarend woordenboek van nagenoeg alle voorkomende Latijnse cactus- en vetplantennamen. Prijs f 15,50/Bfrs 310.

2. Handleiding voor het verzorgen van cactussen en andere succulenten. Prijs f 6,-/Bfrs 120.

3. Bewaarband voor het tijdschrift. Een jaargang per band. Prijs f 16,-/Bfrs 330.

4. Verenigingsspeld in brochevorm of als steekspeld. Prijs f 4,-/Bfrs 80.

Tegen vergoeding van portokosten zijn propagandafolders en affiches te verkrijgen.

Bij afname van grotere hoeveelheden gelden kortingen.

Bestellen uitsluitend door overschrijving van het juiste bedrag op girorek. 3742400 t.n.v. Succulenta afd. verkoop te Lunteren, onder vermelding van het gewenste artikel.

Voor België: rekeningnummer 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Volkel.

GEWIJZIGDE POSTCODES IN BELGIË.

De vorig jaar gewijzigde postcodes in België zorgen voor een lange nasleep. Er schijnen nog steeds een aantal fouten in ons adressenbestand voor te komen.

Wij verzoeken al die mensen, waarbij een foute postcode geadresseerd wordt, de wijziging aan onze ledenadministrateur door te geven.

Hr J. van Eijsden, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen.

EVENEMENTENKALENDER 1991

- 24 aug. Ruilbeurs afd. West Brabant, info in het Aprilnummer.
- 31 Aug Succulentenbeurs van het Oosten, info in het Februari-nummer.
- 31 Aug Hoya themadag bij fa. van Donkelaar.
- 7 Sept Cactus- en vetplantenmarkt te Nijmegen, info in het Juli/Aug-nummer
- 7-8 Sept ELK te Blankenberge, info in het Juli/Aug-nummer.
- 14 Sept Bijeenkomst van de Mammillaria-werkgroep te Middelburg.
Info bij T. de Rijke 01180-15047 of J.J. de Morree 070-3200073
- 22 Sept Internationale Succulentenbeurs, afd Leuchtenbergia in het Dienstencentrum te Schilde, info bij F. Hofkens, St Jobsesteenweg 93, 2930 Braschaat, België.
- 5 Okt Cactusbeurs van het Noorden te Zuid Laren, info in het Aprilnummer.
- 26 Okt Euphorbia themadag bij fa van Donkelaar.
- 2 Nov Algemene Ledenvergadering in de Reehorst te Ede.

AFDELINGSNIEUWS

Afd. Amsterdam.

16 Aug, te verzorgen door eigen leden.
Plaats: "De Rietwijker", 3e Schinkelstraat 9, Amsterdam. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Arnhem.

21 Aug, zomeravond bijeenkomst bij C. Visser. 19.30 uur.

12 Sept, Voordracht over Zuid Brazilië door L. Bercht.

Plaats: Zaalje van de speeltuinvereniging "Tuindorp" achter het pand Floralaan 18 in Wageningen. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Brabant-België.

30 Aug, Diavoordracht over Mexico door W. Dams.

27 Sept, Diavoordracht over Bolivia deel III, door F. van den Broeck.

Plaats: Horteco, de Bavaylei 119 Vilvoorde. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Delfzijl e. o.

5 Sept, Hr. Keizer houdt een lezing over.

3 Okt, Lezing door Hr de Looze.

Plaats: Groene Weide, Snelgersmastraat 15, Appingedam. Aanvang: 19.40 uur.

Afd. Drenthe.

4 Sept, Hr de Jonge houdt een lezing over zijn reis door Zd Afrika.

2 Okt, lezing van Wiebe Bosma.

Afd. Eindhoven.

5 Aug, Kasbezoek.

2 Sept, John Jagerszky met "De 4 jaargetijden"
Plaats: "De Leeuw", Provincialeweg 102, Veldhoven. Aanvang: 20.00 uur

Afd. Flevozoom.

7 Sept, Reisje van de afdeling.

16 Sept, Hr Prestlé vertelt over Frailea's.

Plaats: Groen van Prinstererschool, Verkeersweg 51, Harderwijk. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Fryslan.

12 Sept, Startavond in de kas van Rikus de Vries in Drachten.

Plaats: Zalencentrum Tivoli, Huizumerlaan 59, Leeuwarden. Aanvang 19.30 uur.

Afd. Gouda e. o.

19 Sept, lezing over Namibië door A. Bongaards.
Plaats: "'t Brandpunt" Turfmarkt 58. Gouda. Aanvang 20.00 uur.

Afd. 's Gravenhage e. o.

26 Sept, Dia en praat-avond verzorgd door eigen leden.

Plaats: Grote zaal sporthal "Zuidhaghe", Melis Stokelaan 1201, Den Haag. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Groningen.

19 Sept, ?

21-22 Sept, Hortusdagen.

Plaats: Bovenzaal van de Hortus de Wolf in Haren. Aanvang 19.30 uur.

Afd. Den Helder e. o.

14 Sept, Wiebe Bosma met "terugblik over 1990"
Plaats: Kantine van de Gemeentelijke Plantsoendienst, Soembastraat 83, Den Helder. Aanvang 13.45 uur.

Afd. Nijmegen.

6 Aug, kasbezoek bij W. v. d. Heijden en J. Reyren.

10 Sept, Gezellige avond voor leden en hun partners.

Plaats: Opleidingscentrum 't Vanck, Energieweg 19, Nijmegen.

Aanvang 20.00 uur.

Afd. Noord- en Midden Limburg.

4 Aug, Opendag bij Hr Doek en Dorssers.

11 Aug Opendag bij Hr Gommans

Aug, Diavoordracht door Hr Maessen.

Plaats: Zaal van de kanovereniging "de Viking", Vikingweg 1, Venlo.

Aanvang 20.00 uur.

Afd. Rotterdam e. o.

26 Aug, Hr. W. Dams met een reisverslag "Alpenflora"

30 Sept, "Mammillaria Special" door A. Liekens.

Plaats: Bovenzaal van het Wijkgebouw Pier 80, Rösener Manzstraat 80, Rotterdam. Aanvang 20.00 uur

Afd. Tilburg.

9 Sept, Interne plantenbeurs.

Plaats: Kasteelhoef, Hasseltstr 256 Tilburg. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Utrecht e.o.

12 Sept, informele praatavond met dia's en entdemonstraties.

Plaats: Buurthuis Ravelijn, H. Graaflandstraat 2a, Utrecht. Aanvang 20.00 uur.

Afd. West-Brabant.

24 Aug, Grote Ruilbeurs.

21 Sept, Hr Alsemgeest komt over zijn Thelocactus-tussen vertellen.

Plaats: Cafe rest. "De Linden", Markt 82, Etten-Leur. Aanvang: 14.00 uur.

Afd. Ysselstreek.

31 Aug, Beurs te Zutphen.

27 Sept, Lezing door Hr Hovens met als titel "Onze hobby en natuurbescherming"

Plaats: Zutphen

Afd. Zaanstreek.

7 Sept, Bezoek aan het Westland.

Afd. Zuid Limburg.

3 Sept, een lezing over Arizona, Sonora en Chihuahua door Hr Vandenbroeck.

1 Okt, Oktober is gewijd aan de vakanties, leden nemen dia's en foto's mee.

Plaats: Gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12, Schimmert. Aanvang: 19.30 uur.

NIEUWS VAN ONZE BELGISCHE ZUSTERVERENIGING.

Cactusvrienden Limburg.

19 Aug, Groepsgeprek over het overwinteren van cactussen en vetplanten.

16 Sept, Euphorbia's, een diavoordracht door Hr Genotte.

Plaats: Cultureel Centrum van Heusden-Zolder. Aanvang: 20.00 uur.

Cactusweelde Noorderkempen.

22 Aug, Diavoordracht over Chilenen, door Hr van Averbek.

1 Sept, deelname aan de jaarlijkse "Dorpsdag"

Plaats: Lokaal "Vogelzang", Miksebaan 25, Brasschaat. Aanvang: 20.00 uur.

Grusonia.

9 Aug, "Van pré-historie tot in de huiskamer" door Nico Uittenbroek. Plaats Torhout.

13 Sept, Grootbloemigen door Robert Fonteyne. Plaats Ardoioe.

Aanvang 20.00 uur.

Islaya.

2 Aug, Cactussen mijn hobby, door M. Bruyneel

6 Sept, eigen werk.

Plaats: R. B. S. /R. M. S., Stationstraat 82, Aalter. Aanvang: 20.00 uur.

Leuchtenbergia.

23 Aug, Epiphytische cactussen door J. de Laet.

20 Sept, Euphorbia's door R. van Donkelaar.

Plaats: Dienstencentrum, Schoolstraat 44, Schilde. Aanvang: 20.00 uur.

IN MEMORIAM

Wij ontvingen het ontstellende bericht, dat op 21 mei 1991 geheel onverwacht is overleden ons medebestuurslid

ARIE KÜHLEMEIER

Hij werd 70 jaar.

Wij verliezen in hem een trouw lid en een enthousiast plantenvriend.

Wij zijn dankbaar voor alles, wat hij voor onze afdeling gedaan heeft.

Moge hij rusten in vrede!

Bestuur en afd. Zwolle en omstreken
A.B. Pullen, secr.

14e INTERNATIONALE CACTUS- EN VETPLANTENMARKT NIJMEGEN

Op zaterdag 7 september 1991 houdt de afdeling Nijmegen voor de 14e maal haar jaarlijkse cactus- en vetplantenmarkt.

Ook dit jaar wordt de markt gehouden in de zalen van het Kolpinghuis te Nijmegen (circa 5 minuten lopen van het centraal station).

Deze markt biedt niet alleen een ideale mogelijkheid aan iedere succulentieliefhebber om planten te ruilen of tegen een redelijke vergoeding aan te schaffen, maar is ook de gelegenheid bij uitstek om contacten met andere liefhebbers te leggen of te versterken.

Uit het oogpunt van natuurbescherming wordt van standhouders verwacht dat zij geen natuurimporten aanbieden.

De zaal is voor deelnemers geopend vanaf 9.00 uur en voor bezoekers van 10.00 tot 16.00 uur.

Ter bestrijding van de onkosten zal van volwassen bezoekers f 1,00 entree worden geheven.

Reservering tafels:

Tafels kunnen worden gehuurd à f 5,- per strekkende meter tot een maximum van 4 meter. Voor iedere meter meer betaalt men f 10,-. Er is in totaal 120 meter beschikbaar.

Reservering binnenland: door overmaking van het juiste bedrag op postgironummer 1914156 t.n.v. Succulenta afd. Nijmegen te Herpen.

Reservering buitenland: telefonisch op een van onderstaande telefoonnummers.

Reservering geschiedt op volgorde van binnenkomst.

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met: Th. Heijnsdijk, Coehoornstraat 30, 6521 CE Nijmegen, tel. 080-220130 of met P. Giepmans, Heilige Stoel 48-20, 6601 VS Wijchen, tel. 08894-14269.

UITNODIGING: *aan alle kwekers en liefhebbers van succulenten.*

Gaarne nodigen wij iedereen die geïnteresseerd is in HOYA's, andere Asclepiadaceae en epifyten uit tot het bijwonen van de Themadag over deze planten te Werkendam op zaterdag 31 augustus. De Themadag staat in het teken van Asclepiadaceae en hun natuurlijke leefomgeving.

Programma HOYA liefhebbersdag 31 augustus 1991 te Werkendam.

- 10.00 ontvangst met koffie, gelegenheid tot uitstallen van ruil-, verkoop- en showplanten.
- 11.00 Inleiding door Ruurd van Donkelaar, recent terug van Sumatra met hopelijk nieuwe ontdekkingen op Hoya-gebied.
- 11.15 Lezing door **dhr. B. Jonkers:** 'Asclepiadaceae in Oman.' Bert Jonkers is een aantal jaren als geoloog in Oman werkzaam geweest en heeft in zijn vrije tijd een uitgebreide studie gemaakt van alle Stapelia-achtigen en andere Asclepiadaceae in dit gebied. Een artikel hierover is al gepubliceerd in HOYA-NIEUWSBRIEF no. 8. Nu een uitgebreid verhaal voorzien van prachtige dia's van dit land en zijn bijzondere flora.
- 12.15 ruil- en verkoopbeurs van (afrikaanse en aziatische) succulenten. Hoya's en andere Asclepiadaceae en Epifytische Cactussen.
Gelegenheid tot lunchen, voor koffie wordt gezorgd, lunchpakket dient men zelf mee te nemen.
- 13.45 Lezing door **dhr. A. Vogel:** 'Epifyten in Nieuw Guinea'. Art Vogel is medewerker van de Hortus Botanicus te Leiden en heeft zich gespecialiseerd in tropische orchideeën en epifytische planten. Op zijn recente reis door Nieuw Guinea heeft hij vele interessante orchideeën en Hoya's gevonden waaronder enkele wel zeer bijzonder.
- 14.45 vervolg ruil- en verkoopbeurs.

De lezingen en ruilbeurs vinden plaats in een zaal nabij de kwekerij. Op de ruilbeurs kunnen liefhebbers en kwekers planten en stekken te koop aanbieden. Wild-import planten worden hier **niet** verkocht. In verband met de beschikbare ruimte gaarne tafel reserveren. Voor, tijdens de middagpauze en na de lezingen is er gelegenheid tot het bezoeken van de kwekerij en de show- en verkoopkassen en tot het bezichtigen van de Hoya collectiekas. Tijdens deze dag is er een **korting van 20%** op alle Asclepiadaceae uit onze verkoopkassen. Wij introduceren deze dag een aantal nieuwe soorten in een uitgebreide nieuwe verkooppresentatie. Deelname aan deze dag is gratis!

Wij hopen u op deze dag te mogen verwelkomen.
Vriendelijke groeten.

Fam. van Donkelaar en medewerkers

Bloemen- en plantentuin

VAN DONKELAAR

Werkendam

Laantje 1

Tel. 01835-1430

Giro 150983

=====

ONTSNAPT

aan onze aandacht is de extra aankondiging voor de ELK op 7 en 8 september.

Die was juist bedoeld om, naast de mededelingen in de evenementen-lijst, deze belangrijke gebeurtenis extra onder Uw aandacht te brengen om de nederlandse deelneming groter te maken dan het vorige jaar.

dit is door een misverstand misgegaan!

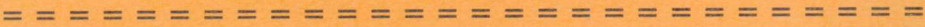
JAMMER!

Belanghebbenden en organisatoren hebben nu toegezegd de sluitingsdatum voor de inschrijving, die oorspronkelijk op 1 augustus viel, zo soepel mogelijk te hanteren.

!!! GEEF U DAAROM NU DIRECT OP !!!

Succulenta, Van Spijk

=====

E.L.K. 1991 (ruil- en verkoopbeurs)

Na de minder prettige ervaringen van vorig jaar kunnen we U nu meedelen dat in de toekomst geen overeenkomstige controles op de beurs in Blankenberge zijn te verwachten.

Na diverse besprekingen met verschillende instanties hebben we van het Ministerie van Lanbouw de toezegging gekregen dat de jaarlijkse plantenbeurs kan worden georganiseerd onder hun auspiciën, dus geen controles meer.

Zowel liefhebbers als handelaars zijn op de beurs toegelaten, echter op voorwaarde dat ze zijn ingeschreven als deelnemer aan de E.L.K., hetzij voor het volle weekend dan wel voor een gedeelte.

De prijzen zijn als volgt samengesteld:

Voor de eerste en de tweede tafel betaalt men per tafel

BF 200

Vanaf de derde tafel betaalt men

BF 500

Men wordt als handelaar aangemerkt.

Voor de handelaars geldt een prijs per tafel of strekkende meter van

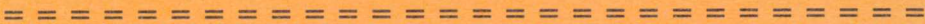
BF 500

Toewijzing geschiedt in volgorde van betaling; deze kan enkel gebeuren op de postrekening no. 000.0692098.33 van dhr. G. Gools, Adrinkhovenlaan 107, 2210 te Borsbeek (België), onder vermelding van het gewenste aantal meters. Zijn tel. no. is 03/321.00.18.

Ieder is gehouden de Conventie van Washington inzake wildplanten na te leven, de E.L.K.-commissie kan bij overtreding op geen enkele manier verantwoordelijk gesteld worden.

Graag tot ziens op de komende E.L.K.

P. Dekker

=====

EUROPESE LANDEN KONFERENTIE 1991

Deze zal dit jaar worden gehouden op 7 en 8 september 1991, op het inmiddels bekende adres te Blankenberge in België; om precies te zijn:

in het centrum voor vrije tijd en vorming "**Duinse Polders**",
Ruzettelaan 195, aan de grote weg - de kustweg -
tussen Zeebrugge en Blankenberge.

Hoewel we in onze liefhebberij momenteel zeer veel evenementen kennen, wil ik deze E.L.K. toch graag bij U aanbevelen; U mist er niets wat U bij die andere bijeenkomsten tegenkomt, integendeel, er is geen betere gelegenheid om oude vrienden te ontmoeten, om contacten te leggen met andere liefhebbers uit binnen- en buitenland; en dat alles in een mooie streek in de directe omgeving van de zee.

Ook een verkoopbeurs is weer gepland, ondanks de problemen, die we hiermee in dit verband vorig jaar hadden. Hierover volgt nog nader bericht; besprekingen zijn nog gaande.

Hoe ziet het programma er dit jaar uit?

De te verwachten sprekers zijn, voor zover nu bekend:

Dhr. Noltee met een voordracht over Yemen of Kenia
(Nederland)

Dhr. Lampo met een voordracht over Arizona (Death Valley)
(België).

Dhr. Ulrich met een voordracht over Agaven (Duitsland).

Dhr. Lode met een voordracht over caudidiformen in Brazilië
(Frankrijk).

Dhr. Keith Grantham met een voordracht over Euphorbia's
(Engeland),

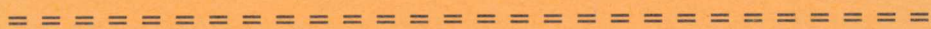
en dan als voornaamste gastspreker dhr. George Wolsky,
van de cactusvereniging Leningrad in Rusland.

Deze zal waarschijnlijk iets gaan vertellen over de
verzamelingen in zijn land. Het zal beslist de moeite waard
zijn eens iets te horen over de liefhebberij uit een regio
waarvan we op dit gebied weinig niet niets weten.

We hopen op een goede opkomst; tot nog toe was de deelname uit ons land eigenlijk bedroevend. En nu we in Blankenberge bijeenkomen hoeft de reis erheen toch geen bezwaar te zijn, zeker niet voor inwoners van de randstad en omgeving die via de fraaie "Dammenroute" en een leuk boottochtje over de Westerschelde binnen de kortste keren in België zijn.

De prijzen zijn nauwelijks verhoogd, zoals blijkt uit de volgende gegevens:

=====

INSCHRIJFFORMULIER E.L.K. 1991 TE BLANKENBERGE

Terug te zenden aan:

P. Dekker, Noordweg 476, 4333 KM Middelburg. Tel. 01180-14726.

Inschrijven is slechts mogelijk tot 1 augustus a.s.

Naam:

Adres:

Postcode en plaats:

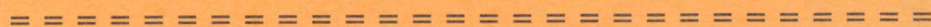
Telefoon:

Aantal personen: Kinderen:

Volledig weekend	Studio	Kamers
Volwassenen	f 110,--	f 100,--
Kinderen van 6-11 jaar	f 60,--	f 53,--
Kinderen van 3-5 jaar	f 45,--	f 40,--
Alleen zaterdag (avondmaaltijd + voor- drachten)		
Volwassenen	f 20,--	
Kinderen van 6-11 jaar	f 8,--	
Kinderen van 3-5 jaar	f 8,--	
Alleen zondag (middagmaaltijd en voor- drachten)		
Volwassenen	f 23,--	
Kinderen van 6-11 jaar	f 11,--	
Kinderen van 3-5 jaar	f 11,--	
Variabele deelname:		
Vrijdagavond tot zondagmiddag	f 195,--	
Vrijdagavond tot maandagmorgen	f 282,--	
Zaterdagmiddag tot maandagmorgen	195,--	

Inschrijvingen worden na ontvangst van het bedrag geboekt.

Het verschuldigde bedrag s.v.p. storten op postrekening no. 722192 t.n.v. P. Dekker, Noordweg 476, te Middelburg.

SUCCULENTENSHOW HORTUS HAREN, 4-10 MEI 1991.

In december 1990 werd Succulenta afd. Groningen benaderd door de Hortus Haren met het verzoek om van 4-10 mei 1991 invulling te geven aan een Succulentenshow. Na overleg met de afdelingen Delfzijl en Drenthe werd besloten om aan dit verzoek gehoor te geven.

Tijdens de voorbereidende besprekingen werd afgesproken op de volgende wijze invulling aan deze Succulentenshow te geven:

- 1 het inrichten van een expositie van cactussen en vetplanten m.b.v. planten welke door leden van de 3 afdelingen beschikbaar werden gesteld.
- 2 het aankleden van de expositie door werken van Carla Wolters, die hiervoor graag haar medewerking verleende.
- 3 het inrichten van een verkoop- en informatiestand waarin gedurende de gehele expositie minimaal 2 personen aanwezig waren.
- 4 het verkopen van planten, waarbij de netto opbrengst ten goede zou komen aan de inrichting van de expositie van Succulenta tijdens de Floriade.
- 5 het verzorgen van voordrachten over onze hobby op 3 dagen, nl. zaterdag, zondag en hemelvaartsdag.
- 6 de externe propaganda (m.n. radio en pers) zou door de Hortus Haren worden verzorgd.

Nadat op dinsdag en woensdag de leden in de gelegenheid waren gesteld hun planten te brengen, kon de expositie worden ingericht. Dit werd gedaan door Albert Drenth van de Hortus, geassisteerd door een aantal leden van de afdelingen. Nadat op vrijdag de werken van Carla Wolters waren bevestigd, kon worden gesproken van een bijzonder fraaie geheel.

Er waren ondertussen 4 bedrijven gevonden welke bereid waren om als sponsor voor de tentoonstelling op te treden, nl. Cactuskwekerij Bronsema & Van Aerle, Zuidbroek; Cactuskwekerij Geling, Sappemeer; Drenth Intratuin, Assen/Groningen en Cactuskwekerij Special Plants, Drachten. Deze sponsoring betrof óf een financiële bijdrage, óf het leveren van planten welke verkocht konden worden. Aangevuld met planten welke door leden beschikbaar waren gesteld, had één en ander tot gevolg dat er bij de aanvang van de expositie een indrukwekkende hoeveelheid planten op nieuwe eigenaren (m/v) stond te wachten.

Nadat op zaterdagmorgen 4 mei de laatste hand aan de informatie-stand was gelegd, kon de drukte beginnen. Zowel de belangstelling voor de expositie, voor onze hobby alsmede de verkoop van planten verliep zeer voorspoedig. De aanwezige leden van Succulenta konden vele mensen nuttige tips en adviezen t.a.v. het verzorgen van de planten geven. Mensen die meer wilde weten, konden de uitgave van Succulenta, Handleiding voor het verzorgen van Cactussen en Vetplanten, aanschaffen. Het bestaan van een vereniging voor liefhebbers van cactussen en andere succulenten bleek bij velen niet bekend te zijn.

Op vrijdag 10 mei werd aan het eind van de middag de expositie weer afgebroken. Hierna kon de balans worden opgemaakt:

- ruim 3000 mensen hebben met eigen ogen de verscheidenheid aan vormen en kleuren binnen de wereld van de cactussen en vetplanten kunnen aanschouwen.
- er werd veel informatie betreffende de verzorging van cactussen en vetplanten gevraagd en gegeven.
- alhoewel het werven van leden tijdens een dergelijke expositie niet voorop staat, heeft deze expositie toch enkele nieuwe (afdelings-)leden opgeleverd.
- de kas voor de inrichting van de Succulenta expositie tijdens de Floriade kom met een aanzienlijk bedrag worden gespekt. Samen met de opbrengst van het reisje van de 3 afdelingen naar 2 kwekers in Duitsland (o.a. door de verkoop bij opbod van een bijzondere Ferocactus en het afstaan van overgebleven Duits geld) kon hiervoor f 1.540,- worden overgemaakt.

Samenvattend kan worden gezegd dat dankzij de inzet van velen (waaronder tientallen leden van Succulenta, personeel van de Hortus Haren en Carla Wolters) deze Succulentenshow een groot succes is geworden en bijgedragen heeft in de propaganda voor onze hobby!

KANDIDATEN VOOR BESTUURSFUNKTIES.

Op de Algemene ledenvergadering in April is bekend gemaakt dat er per April 1992 twee bestuursplaatsen vrijkomen.

Hr Alsemgeest is na 6 jr aftredend. Hr de Groot stelt zich, na 3 jr, niet herkiesbaar.

Een kandidaat voor de Propaganda-post en een secretaris dus.

Laat het bestuur nu eens niet zo lang in spanning zitten en meldt U spontaan.

Rob de Groot.

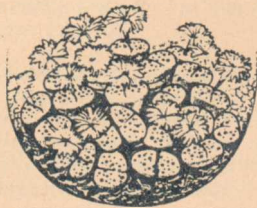
IM|ZAAD|EX

IMPORT / EXPORT CACTUSSEEDS

Sperwerhorst 29
2675 WV Honselersdijk
Holland
Telefoon (0)1740-26758
Fax (0)1740-26758

Dick van Geest

Minimum bestelling 10.000 zaden per soort

HOVENS cactuskwekerij

Markt 10, 5983 NR LOTTUM Holl.
Telefoon 04763-1693 - Fax 1641

Openingstijden:

Dinsdag t/m vrijdag: 9.00-12.00 uur
13.00-17.00 uur

Zaterdag: 9.00-12.00 uur
13.00-16.00 uur

Een prikkelende aanbeveling:
*Deze kleine steenuweeltjes tonen
binnenkort hun nazomerse bloe-
mendracht.*

Plan een bezoek...

BLADKAKTUS

Binnenlandse en buitenlandse
boeken steeds voorradig.
Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkaktus, een lijst
met succulente literatuur aan.

NATUUR & BOEK

Bankastraat 10
2585 EN 's-Gravenhage
Tel. 070-3505648

CACTUSKWEKERIJ

Special Plants

H. de Vries, Folgeralaan 2B
Drachten, tel. 05120-20699

Kas open:

di. t/m vrij. van 9.00-18.00 uur
zaterdag van 9.00-17.00 uur
maandag van 13.00-18.00 uur

*Zaterdag 24 en
Zondag 25 augustus a.s.
van 10-17 uur*

verkoop van alle cactussen van
mijn 42-jarige verzameling.
Elke plant is afzonderlijk te koop.

Jan Slabbers, Molenweg 5,
6049 GA Herten (bij Roermond).
Tel. 04750-34923.

karlheinz uhlig - kakteen

D-7053 KERNEN i.R. (Rommelshausen) bij Stuttgart.
Lilienstrasse 5, Postbus 1107, W.-Duitsland
Kwekerij: Hegnacher Strasse

- * meer dan 200 geslachten, meer dan 1000 soorten
zeldzame planten en zaden.
- * verzending over de gehele wereld.
- * bezoekers en groepen zijn van harte welkom.
- * onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag
tegen een internationale antwoordcoupon.

DOUG AND VIVI ROWLAND,
200 SPRING ROAD, KEMPSTON,
BEDFORD, ENGLAND MK42 8ND.

CACTUSSEN- EN VETPLANTENZADEN

Schrijf vandaag nog voor
GRATIS ZAADLIJST

KALENDER 1992

Vanaf begin september is de nieuwe kalender te koop. Het is deze keer niet mogelijk gebleken om de uitgave van de samenwerkingskalender te continueren.

Succulenta heeft daarom in samenwerking met de fa. Steinhart een Nederlandstalige uitgave van de "Steinhart-kalender" gerealiseerd. De prijs staat nog niet vast maar zal tussen f 13,-/14,- excl. porto uitkomen. De prijs is mede afhankelijk van het te bestellen aantal.

Hoe eerder wij weten om welke aantallen het gaat desto gunstiger kunnen wij inkopen, reserveer daarom reeds nu het gewenste aantal.

Opgaven aan de nieuwe penningmeester.

Hr. B. Krijnen, Tweelingenlaan 27, 5632 AW Eindhoven.

BIJENKOMST VAN DE MAMMILLARIA-WERKGROEP VAN SUCCULENTA.

De werkgroep heeft een bijeenkomst op 14 Sept 1991 te Middelburg.

Belangstellenden kunnen informatie over de werkgroep en de bijeenkomst verkrijgen bij de voorzitter of de secretaris van deze werkgroep resp. Tonnie de Rijke 01180-15047, Jan-Jaap de Morree 070-3200073.

VERSLAG VAN DE JAARVERGADERING VAN DE AFM

(Arbeitskreis für Mammillarienfreunde) te Zürich, dd. 19, 20, 21 april 1991.

Dit jaar werd de jaarvergadering van de AfM in Zürich gehouden. De grote afstand naar Zürich en de hoge prijzen in Zwitserland hadden toch velen er niet van weerhouden dit vergaderweekend bij te wonen. Op de openingsavond, vrijdag 19 april, waren zo'n 180 Mammillarieliefhebbers aanwezig, waarvan meer dan de helft afkomstig was uit de vroegere DDR. Naast Duitsers, waren ook Oostenrijkers, Zwitsers, Engelsen en ondergetekende als Nederlandse vertegenwoordiger aanwezig. De vrijdagavond werd gevuld met een interessante dialoog van Helmut Rogozinski met als thema "van Mexico-City naar Sonora".

De zaterdagochtend werd geheel besteed aan het huishoudelijke gedeelte van de jaarvergadering, bestuursverkiezingen, heftige discussies over de éénwording van de AfM en de Oostduitse ZAG-Mammillarien en verslagen van de diverse instellingen van de AfM. Tot vergaderplaats voor de jaarvergadering in 1993 werd Rostock (ex-DDR) gekozen. Veel aandacht was er ook voor de aanstaande jaarvergadering in 1992, deze wordt in Nederland (Groningen) gehouden. Concluderend uit de vele vragen en antwoorden is dit organisatorisch al een heel eind rond.

NB. Bij de zaterdagmiddagdialoog (11-4-1992) zijn ook belangstellende leden van Succulenta welkom.

De zaterdag werd verder gevuld met de volgende leerzame lezingen:

"Problemen in de serie Stylothelae"; Thomas Linzen.

"Chemotaxonomische studies in het geslacht Mammillaria"; Jonas Lüthy.

"Mammillaria's in Zuid-Amerika"; Diedrich Supthut.

"Mr. Hunt speelt open kaart"; Dr. David Hunt.

"Mexicaanse kaktussen"; Felix Krähenbühl.

Tussendoor was steeds gelegenheid ervaringen uit te wisselen met andere Mammillarieliefhebbers wat evenals vorig jaar weer resulteerde in nieuwe contacten en correspondentie vrienden.

De zondag werd geheel besteed met het bezichtigen van de Stedelijke Succulentverzameling van de stad Zürich waarbij ondergetekende het geluk had alleen te zijn voor de rondleiding en zodoende een privé-rondleiding kreeg door de verzameling van de directeur (Dr. Supthut) en een kijkje achter de schermen mocht nemen onder deskundige begeleiding van Dr. Urs Egli. Vooral het herbarium van gedroogde succulenten en zowel planten als bloemen op sterk water alsmede de zaadbank en de gecomputeriseerde gegevensverwerking maakten een bijzondere indruk op mij.

Al met al een zeer geslaagd weekend, waarbij door vele aanwezigen afscheid werd genomen met: "Auf wiedersehen, bis 1992 in Groningen".

Tonnie de Rijke (voorzitter Mammillaria-werkgroep Succulenta)

FRANS NOLTEE
Ruim 1000 soorten cactussen en
andere vetplanten wachten op U.
Vraag mijn GRATIS sortimentslijst aan.

Rotterdamseweg 88
3332 AK Zwijndrecht
Tel. 078-124200/010-4420776

Geopend van 30 maart tot 1 november op zaterdag van 10 tot 3 uur. Verder op afspraak.

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het oktober-nummer moeten vóór 15 september bij mevr. **J. Smit-Reesink, P.W.A. laan 104, 6721 AE Bennekom** zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie **van max. 6 regels** zetten in deze rubriek. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

Gevraagd: Stekken van Pereskioopsis om te enten en planten van Ariocarpus en Roseocactus. Couvreur, Mario, Albert I-Laan 70, 8620 Nieuwpoort, België. Tel. 058/23.39.87.

Te koop gevraagd: Alle soorten Thelocactus, maximaal f 2,50 per stuk. Ik haal ze af bij goede openbaar-vervoerbinding. J.S. van Braak, Lamoen 11, 3822 CW Leusden. Tel. 033-948279.

Te koop aangeboden: Alle Succulenta nummers 1951 - heden (ingenaaid) f 500,-. Tevens 40-jarige cactusverzameling (in één koop) f 1500,-. C. Scharp, Weth. Nijhuisstraat 54, 7545 NK Enschede. Tel.: 053-311001.

Aangeboden: Prachtige gevarieerde verzameling cactussen. Alles op naam. Ongeveer 1000 stuks. Liefst in één koop. G.K. Hekman, Oltmansstraat 18, 3842 ZX Harderwijk. Tel. 03410-16765.

Te koop: Succulenta nummers 1971-1991, zeer goed gebonden, met index en gele pagina's. Liefst alles in één koop voor f 20,- per jaargang. Rudolf Oeser, D-3063 Obernkirchen, Neumarktastrasse 18. Tel. 09-49-05724/3244.

NIEUWE LEDEN

Ouderling W.G., Jol 13-63, 8241 EK Lelystad.

Blokker W.J., Merovingenstraat 16, 2033 LX Haarlem

Soetekouw M.W.M., Hogestraat 40, 6651 BM Dronten.

Blom J.L., Wessel Ickenstr. 14, 1311 RG Almere.

Peeters J., Pullaar 270, 02870 Breendonk, België.

Ceuppens L., Den Haaglaan 96, 02660 Hoboken, België.

Albers H.J., Praamstraat 29, 1503 KN Zaandam.
Liebrand-Lakerink E.M., Pelgrimstraat 3,
7011 BH Gaanderen.

Stokkum G.M.H. van, Hoogstraat 92, 7512 GZ Enschede.

Jong W. de, Spotvogelstraat 52, 5672 GC Nuenen.

Vos P. de, A. van Ostadestraat 55, 9781 RS Groningen.

Bosch-Kuyt E.C., Appelhof 17, 8525 GJ Langweer.

Zwarts M., Wierumerweg 13, 9144 CW Hantumhuizen.

Robijn P., Pyrietstraat 30, 9743 XC Groningen.

Procureur J., Zwijnaardesteeweg 710, 09000 Gent, België.

Herremans A., Verhaegenlaan 9, 09500 Geraardsbergen, België.

Ceuppens L., Den Haaglaan 96, 02660 Hoboken, België.

Gervoyse E., Burg. H. Isebaertstr. 13, 08540 Deerlijk, België.

Keyngaert L., Sectie le Touquet 123, 07784 Komen-Waasten, België.

Lion F., Oude Steenweg 120, 09500 Geraardsbergen, België.

Deheegher W., Kwadestraat 27, 08800 Rumbeke, België.

Heyndrickx R., Pauwstraat 44, 09120 Beveren, België.

D'Hollander-Steeman, Ommegangstraat 17, 09240 Zele, België.

D'Hont F., Kasteelwegel 25, 09040 St. Amandsberg, België.

Croock R. de, Eeklostraat 156, 09030 Mariakerke, België.

Goossens J.L.M., Halsterseweg 241, 4613 BD Bergen op Zoom.

Jacobs W., Provincialeweg 10, 9771 TB Sauwerd.

Roelofsens P., Huls 8, 6369 EW Simpelveld.

Mulder F.H., Koolvisweg 403, 3192 RK Hoogvliet.

Visser J.J., Pr. Fr. Hendrikstr. 6A, 3051 ES Rotterdam.

Bertels W., Korte Vianenstraat 43, 02300 Turnhout, België.

Wagemakers A., Beetwortelweg 85, 3263 EA Oud-Beyerland.

Dowgwilllo Z.D., Scherprgrasstraat 13, 1313 BS Almere.

Zwan E. v.d., Ambrozijsberg 322, 4707 MT Roosendaal.

Groote Luc de, Korenbloemstraat 3, 09630 Zwalm, België.

Geel Chr. van, Edingsesteenweg 68, 01730 Asse, België.

KALENDER 1992

De kalender 1992 is vanaf
begin september bij de
penningmeester te koop.

Reserveer zo spoedig mogelijk.

M. humboldtii uit de serie *Lasiacanthae*

Foto: Ton Pullen

Serie acht, *Decipientes*, bevat maar één zeer variabele soort, namelijk *M. decipiens*. De planten lijken qua habitus op de *Dolichotheles* door hun lange tepels, maar de kleine witte bloemen zijn heel anders dan de gele uit die groep. Ook de zaadvorm is afwijkend. Weinig randdoorns (4-10) en soms een midden-doorn zoals bij de echte *M. decipiens*. De planten die onder de naam *M. camptotricha* bekend staan en geurende bloemen hebben, zijn vaak maar in het bezit van vier randdoorns per areool.

(Wordt vervolgd)

M. carmenae uit de serie *Lasiacanthae*

Foto: Ton Pullen

M. pectinifera
uit de serie
Lasiacanthae

Foto:
Theo Neutelings

WHAT'S IN A NAME?

K.H. HOFSTEE, A. KEIZER, P. VAN VEEN en J. VEENSTRA

In het juni-nummer van het tijdschrift van de Mammillaria Society van 1986 vertelt John Pilbeam over zijn omzwervingen in het zuiden van het schiereiland Baja California. Hij werd daarbij vergezeld door zijn vriend, de fotograaf Bill Weightman, die de verschillende vondsten op het gebied van succulente planten op de gevoelige plaat vastlegde. Hoewel de kwaliteit van de gepubliceerde foto's niet overweldigend is, krijgt men toch een indruk van de groeiplaats en van het uiterlijk van de cactussen in hun natuurlijke omgeving. Zo is er een opname van *Mammillaria fraileana*, groeiend tussen de rotsen ten noorden van Cabo San Lucas en daarnaast een afbeelding van dezelfde soort, zoals deze bij ons in Europa in de kassen voorkomt. Het verschil is dusdanig groot, dat een leek niet kan vaststellen, dat het hier om dezelfde soort gaat.

Dit enorme verschil in vorm en bedoorning is natuurlijk terug te voeren op de verschillende milieuomstandigheden, waaronder deze planten zich hebben ontwikkeld. In de vrije natuur in Mexico en in het zuidelijk deel van de Verenigde Staten, het gebied, waar de Mammillaria's gevonden worden, leven cactussen over het algemeen in een droog en heet klimaat met zeer veel zonneschijn. Het verschil tussen dag- en nachttemperatuur kan extreem groot zijn, de hoeveelheid neerslag minimaal en de bodemvruchtbaarheid op de meeste plaatsen zeer gering. De cactussen passen zich hierbij aan en ontwikkelen zich op een karakteristieke wijze. Kan een plant deze klimatologische omstandigheden niet verdragen, dan kan hij zich daar ook niet ontwikkelen. Zo eenvoudig is dat in de vrije natuur, hoewel dit een zeer simplistische omschrijving is van een eeuwenoud evolutieproces.

Als we nu even in deze simpele badinerende schrijfrant doorgaan, stellen we vast dat de mens er zich op een gegeven moment mee begon te bemoeien en toen ging opeens van alles fout. Nieuwsgierige Europeanen bekeken de toestand ter plaatse en besloten de cactussen mee te nemen naar hun vaderland en als dat bezwaarlijk is, willen zij ook wel zaad meenemen en dit thuis laten kiemen. Natuurlijk is het klimaat op onze vensterbank of in de kas totaal verschillend van dat van de vindplaats. Met geen mogelijkheid kunnen wij zoveel zonlicht bieden als daarginds! Ook is bij ons het klimaat altijd vochtiger, de temperatuur gematigd en in de winter in feite te laag. We compenseren dit laatste door in dat jaargetijde de groei nagenoeg stop te zetten.

Figuur 1

Om te illustreren hoeveel invloed deze factoren (en vele andere) op de groei van onze *Mammillaria*'s hebben, vergelijken we de totaal verschillende bedoorning van de planten van figuur 1 en 2 op deze en de vorige bladzijde.

In figuur 1 is er sprake van bruine middendoorns met daaronder een netwerk, dat lichter van kleur is en dat zich als een vrij fors tapijt heeft ontwikkeld.

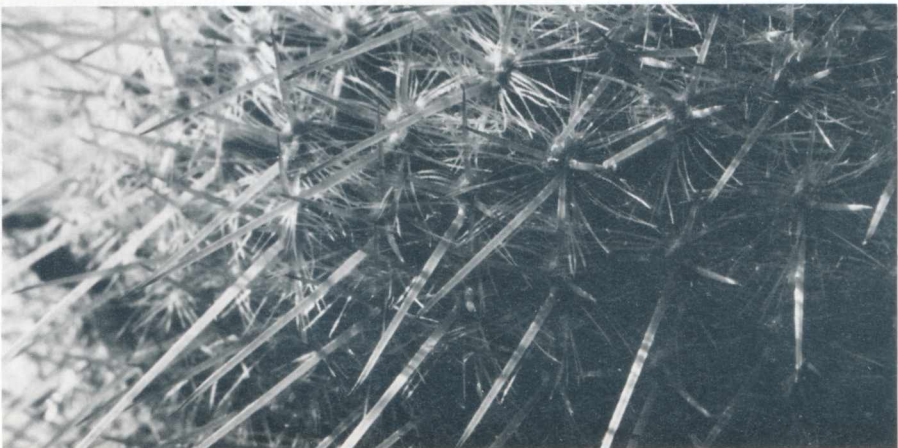
In figuur 2 zien we duidelijke tepels met midden- en randdoorns, alsmede een wollige beharing. Het zijn beide opnamen van *Mammillaria dixanthocentron*, hoewel dit op het eerste gezicht onwaarschijnlijk lijkt. Er is een wezenlijk verschil in de bedoorning, waardoor het uiterlijk totaal verschillend is.

Daar zit je dus als welwillende leek met prachtige beschrijvingen van deze soort in alle mogelijke handboeken en met twee foto's, die in geen enkel opzicht identiek zijn. Hebben we hier dus toch te maken met verschillende soorten? De oplossing vindt u, in afbeelding 3: de eerste foto is gemaakt van het onderste gedeelte van deze cactus, foto 2 bevat details van het bovenste gedeelte van dezelfde plant.

Wat is hier gebeurd? Deze *Mammillaria* is jarenlang eigendom geweest van iemand, die (te) weinig tijd had voor de verzorging van zijn planten. De waterhuishouding was minimaal, de plant stond in de volle zon in de kas en kon zich slechts zeer moeizaam ontwikkelen, mede omdat van verpotten en toevoeging van verse aarde of meststof geen sprake was geweest. Toen één der leden van de *Mammillaria* Werkgroep Noord deze plant in handen kreeg, werd de manier van verzorgen gewijzigd. De plant kreeg een normale watergift, nadat de aarde was ververs; voorts een standplaats hoog in de kas met veel diffuus zonlicht (voornamelijk ochtendzon) en een overwintering bij $\pm 10^{\circ}\text{C}$.

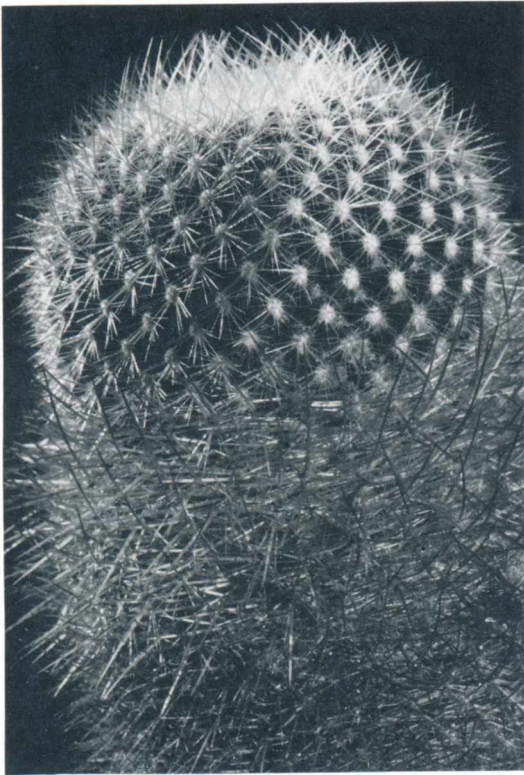
De eerste jaren was er nauwelijks iets van groei te bespeuren, doch vanaf het derde jaar begon de plant uit te groeien totdat nu, na vijf jaar, de hierbij gepubliceerde foto's konden worden gemaakt.

De habitus van onze *Mammillaria*'s, dat wil zeggen de uiterlijke verschijningsvorm ervan kent eenieder. Aan de basis zijn ze sterk bedoorned en als het ware inééngedrongen. Het bovenste gedeelte vormt een vegetatief centrum, waarvan de kleur vaak overgaat in fris groen. In dit bovenste gedeelte zullen de bloemen worden gevormd, die meestal typisch zijn voor de soort en in een later stadium komen hier na bestuiving ook de zaadbessen, die eveneens van soort tot soort verschillend kunnen zijn. De combinatie van al die kenmerken kan ons helpen bij de determinatie van de plant. We zien in het onderhavige geval echter, dat we zeer voorzichtig moeten zijn met de determinatie van deze *Mammillaria* aan de hand van de habitus. De ene liefhebber kweekt zijn planten onder omstandigheden die wezenlijk afwijken van die van een collega-kweker, terwijl het genetische uitgangsmateriaal hetzelfde is. Of anders gezegd: als ons

Figuur 2

lid Jansen of Pieters en de schrijvers van dit artikel zaad bestellen bij dezelfde leverancier, dan is hiermede nog helemaal niet gezegd, dat de hieruit opgroeiende Mammillaria's na een paar jaar qua uiterlijk geheel gelijk zijn. Daarom vinden wij het bijvoorbeeld al een zeer hachelijke zaak om een determinatie te verrichten aan de hand van enige hier te lande gekweekte exemplaren. Bovendien is er altijd nog de vraag, welke vorm van de door ons opgekweekte planten de meeste gelijkenis vertoont met de typeplant, zoals die op de originele vindplaatsen in Mexico of de U.S.A. wordt aangetroffen. Hiermee hangt weer de onzekerheid over de variatiebreedte binnen een bepaalde soort samen.

Foto's:
Wiebe Bosma

Figuur 3

Hoe vaak komt het niet voor, dat werkelijk zeer serieuze en deskundige liefhebbers onderling niet tot overeenstemming (kunnen) komen over de naam van een bepaalde Mammillaria? De één heeft zijn kennis in hoofdzaak vergaard aan de hand van de goed verzorgde planten in zijn fraaie kas, een ander heeft zich meer geïntereerd op de planten, die een hardere kweek hebben ondergaan en heeft zich derhalve een totaal ander beeld gevormd van bepaalde soorten Mammillaria's. Eindeloze discussies kunnen hiervan het gevolg zijn en iedere deskundige heeft een beetje gelijk, daar ze van verschillende standpunten uitgaan en verschillende visies ontwikkelen. Doch nogmaals: What is in a name? Is het niet veel belangrijker, dat wij goed gedijende Mammillaria's in onze verzamelingen hebben, die bovendien tot bloei komen en die ons vreugde en voldoening verschaffen?

OP DE GROEIPLAATSEN

Op zoek naar *Caralluma penicillata* in Oman

BERT JONKERS

Een diepe pool in Wadi Halfayn. De 'falaj' loopt rechts langs het water; boven de rotswand op de achtergrond ligt het Sayq-plateau.

Na anderhalf jaar in Oman te hebben gewoond had ik nog nooit *Caralluma penicillata*, de reus onder de daar groeiende Caralluma's, in haar natuurlijke omgeving gezien. Het bericht dat deze op de Jabal Akhdar, het centrale deel van het noordelijk bergland, zou groeien vervulde mij aanvankelijk met enige scepsis, daar ik op de vele trips in dit gebergte nog nooit deze opvallende plant was tegengekomen. Voorts ligt Oman buiten het uit de literatuur bekende groeigebied van deze soort (noordoost Afrika en het zuidelijk deel van het Arabisch schiereiland); indien de determinatie juist zou zijn, zou het de meest noordoostelijke groeiplaats zijn. De plant in de Hortus van de Sultan Qaboos Universiteit bij de hoofdstad Muscat was echter onmiskenbaar. Een dia van de bloeiwijze toonde helder geelgroene, zwak gevlekte bloemen met paarse kwastjes aan de corolla-slippen. Het exemplaar was verzameld bij het dorp Manakhir op het Sayq-plateau, een gebied dat zo'n 2000 m boven zeeniveau ligt en moeilijk toegankelijk is vanwege zijn steile flanken. De enige weg naar boven is voor niet-belanghebbenden om militaire redenen afgesloten. Een aanvraag om toestemming voor een bezoek te krijgen werd afgewezen, waardoor er slechts één alternatief overbleef: de - letterlijk - stoute schoenen aantrekken om te voet de groeiplaats te bereiken, een klimtocht van 1300m¹⁾.

Nu is een dergelijke tocht alleen in de winter mogelijk, want 's zomers, met temperaturen tussen 40°C en 50°C (in de schaduw!), zou je een niet te tillen hoeveelheid water mee moeten nemen om het vochtverlies te compenseren. 's Winters is het daarentegen oppassen voor buien, die in de wadi's (droge stroomdal) voor plotseling optredende stortvloeden kunnen zorgen.

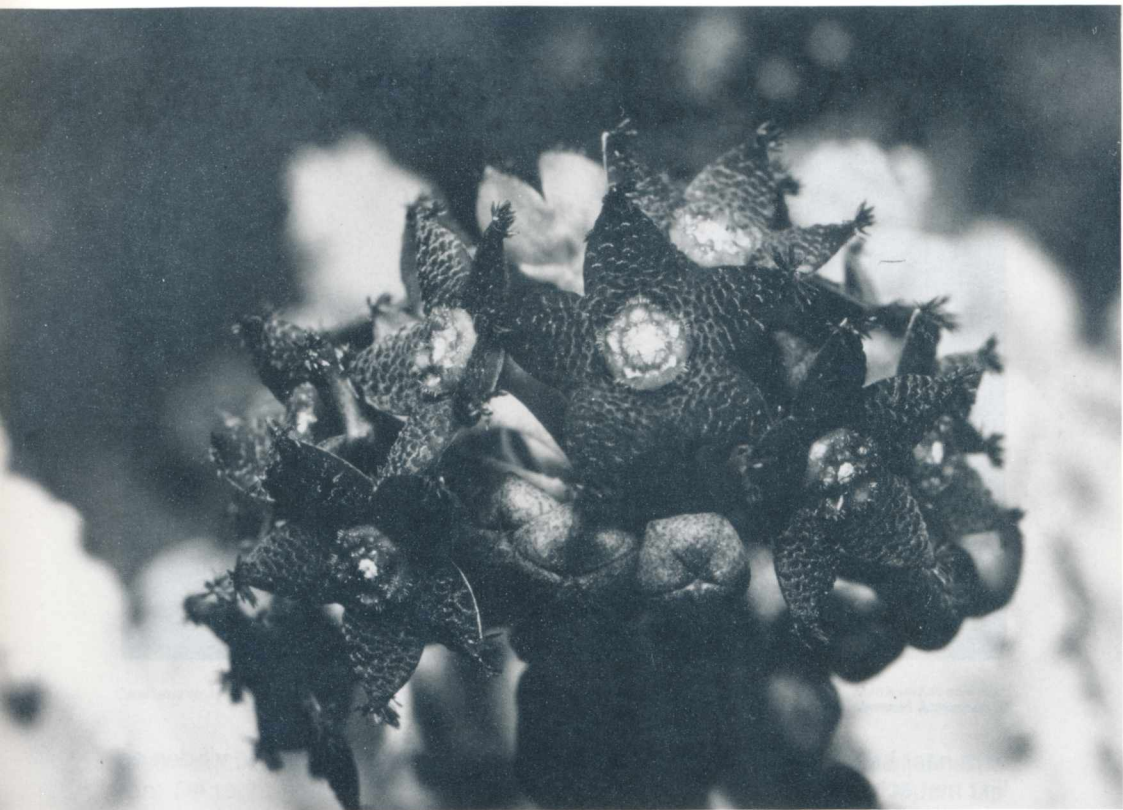
De kortste route naar Manakhir leidt door Wadi Halfayn, een nauw dal dat bij een steile rotswand eindigt. Op 9 maart 1990, voorzien van drie liter water, één liter isotonische drank (om zouttekort tegen te gaan), wat hoog-calorisch voedsel, fotospullen, een kaart en een schets met aanwijzingen van iemand die de te volgen route al eens had gelopen, ging ik 's morgens vroeg op pad.

Na zo'n vijf kwartier autorijden door heuvelig terrein arriveerde ik bij de plek waar de wadi toegang tot de plotseling oprijzende bergen verschaft. De auto werd op een veilige hoogte geparkeerd, buiten bereik van eventuele 'flash-floods' en om kwart voor acht begon ik aan mijn voettocht, waarvan de eerste kilometers over keien leidden, waarop een hunebed jaloers zou zijn geweest. Soms leek het handiger over de resten van de 'falaj' te gaan, een irrigatiesysteem in de vorm van een stenen goot die enkele meters boven de wadibodem loopt, lang geleden aangelegd toen de streek nog bewoond was. Het in onbruik geraakte systeem was echter vaak ingestort, waardoor ik soms weer terug moest om in de wadi te komen. Op enkele plaatsen werd mijn pad geblokkeerd door diepe poelen, waarbij de 'falaj' de enige mogelijkheid was om deze te passeren.

Na anderhalf uur werd het begin bereikt van een kundig aangelegd eeuwenoud pad, eigenlijk meer een trap die zig-zaggend steil naar boven leidde. Schaduw is hier niet meer: de boompjes die hier groeien, *Acacia tortilis* en *Maerua crassifolia* hebben slechts kleine blaadjes. Ook staat hier een aantal *Commiphora*-struiken, waarvan de takken bij doorbreken een terpentijnachtige geur versprei-

Een groot exemplaar van *C. penicillata*. De voettocht begon bij de vlakte, rechts op de achtergrond.

Vermoedelijke hybride van *C. penicillata* met één van de roodbloeiende soorten

den. Een korte pauze leverde nog een interessante vondst op: de kleine *Viola cinerea*, één van de gebergteplanten die ook in Iran voorkomt en mogelijk een overblijfsel vormt uit de tijd dat er een landverbinding was met de rest van Azië. De stilte is niet te beschrijven, er was werkelijk geen enkel geluid hoorbaar. Ik moest opeens denken aan de Franse botanisch onderzoeker Pierre Aucher-Eloy, die ruim 150 jaar geleden, in maart 1838, het Sayq-plateau overstak. Hij verzamelde toen een *Caralluma* die later naar hem werd vernoemd, *C. aucheriana*. Tijdens zijn tocht werd hij door hoge koorts geplaagd en na terugkeer in Europa overleed hij in hetzelfde jaar.

De kaart leerde dat ik nog 1000 m omhoog had te gaan. Aan weerszijden van het pad toonde een in Noord-Oman wijd verbreide *Caralluma*, haar donkerrode, met kwastjes uitgeruste bloemen (zaden van deze soort zijn aangeboden als *C. spec. 1* (Ras al-Hamra) in de lijst van het Clichéfonds, december 1990). Een tweede soort, die tot dusver alleen van de Jabal Akhdar bekend is, met eveneens donkerrode maar kleinere klokvormige bloemen zonder kwastjes, blijkt hier wat hoger te groeien. Ze heeft doorgaans iets slankere stengels dan de vorige. Eén van deze is waarschijnlijk door Aucher-Eloy verzameld. Doordat van *C. aucheriana* geen bloemen bekend zijn (de in *The Stapelieae* van White & Sloane, 1937, vermelde gele bloemkleur is onwaarschijnlijk, maar niet uit te sluiten) is een zekere determinatie niet mogelijk.

Boven mij ontwaarde ik het onbewoonde gehucht Misfah Al Halfayn, dat zich verraadde door een twintigtal dadelpalmen en waaruit een 'stroom' van *Aloe*

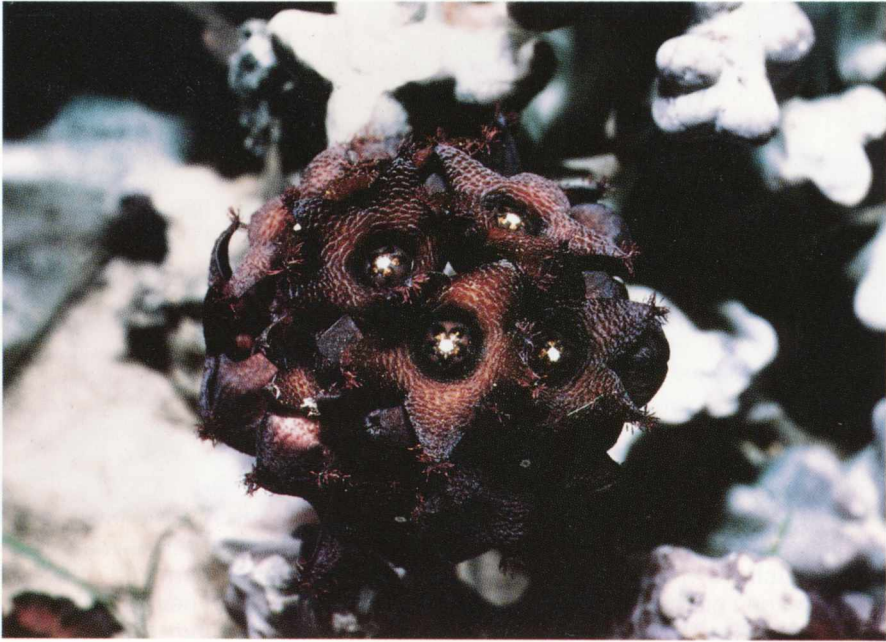

C. penicillata, bloemen aan een meegenomen stek

vera naar het dal liep. Deze plant is vaak in wadi's nabij behuizing te vinden en lijkt niet echt ingeburgerd.

Juist voor de middag zag ik reeds op 1300 m hoogte de eerste *C. penicillata* en wat hoger bleken grote bestanden van deze imposante soort te staan. Dat kwam goed uit want het was me duidelijk geworden dat binnen één dag naar het plateau en terug lopen een onmogelijkheid is, zeker nu het aardig heet was geworden - de eerste dag van het jaar dat de temperatuur ruim boven de 30°C kwam. De planten waren tot twee meter in doorsnee, met stengels tot een meter lang. Van oude exemplaren waren de stengels naar beneden gebogen. Helaas bloeide geen enkel exemplaar. Slechts één onrijpe vrucht werd gevonden, maar verder wees de afwezigheid van zowel knoppen als uitgebloeide bloemen erop dat de bloeitijd maanden later is. Een afwijkende plant, half zo groot als *C. penicillata*, maar veel groter dan de roodbloeiende planten stond wél in volle bloei. De donkere corolla, bij nadere beschouwing groen met donkerrood, deed aan de dwerg denken; de corona was - herinnerde ik me van de dia - onmiskenbaar van de reus. De gedachte kwam bij me op dat we hier met een mogelijke hybride te doen hebben. Dergelijke hybridisaties moeten een zeldzame gebeurtenis zijn, gezien de ongelijke bloeitijden.

Inmiddels was het twee uur geworden en hoog tijd om de terugtocht te aanvaarden. Weer beneden, bij een wadipoel kon ik het zout van mijn gezicht spoelen. Het lopen over de keien bleek nu een ellende; door te dunne schoenzolen werden bij elke stap de aders in mijn voeten afgeknepen, met kramp als gevolg. Regelmatig moest ik nu een pauze inlassen om de kramp weg te laten ebben. Doordat de terugtocht nu veel langer duurde dan dezelfde afstand 's morgens raakte de meegenomen hoeveelheid water op. Misselijk van de in-

Caralluma sp. 1, donkerrood bloeiende soort met kleinere bloemen zonder kwastjes.

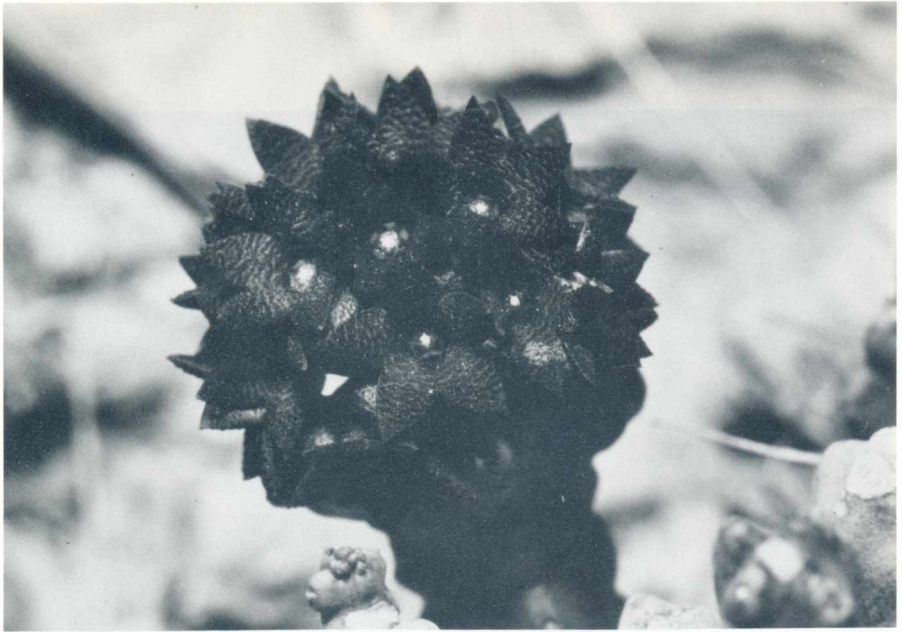
Foto's van de schrijver

spanning, lichtelijk uitgedroogd en met verkrampte voeten kwam ik bij de auto aan. De tocht had zo'n acht uur geduurd, waarvan zo'n zeven uur lopen. De hele dag had ik geen mens gezien...

Gekkenwerk? Misschien. Toch geven dergelijke tochten je veel voldoening, want alleen op deze manier ervaar je de grootsheid van de bergen en wordt je tegelijkertijd beloond met de onvergetelijke aanblik van moeilijk te bereiken planten.

1) Enkele maanden later, in juli, kreeg ik alsnog gelegenheid om de populatie bij Manakhir te bekijken, die in volle bloei stond. De bloemkleur bleek zeer uniform en slechts een enkel exemplaar had een donkere tekening op de corolla.

36, The Riding, Woking, Surrey GU 21 5TAQ, Engeland

Caralluma sp. 2, donkerrood bloeiende soort met kleinere bloemen zonder kwastjes

Foto's van de schrijver

LEZERS VRAGEN

Mevrouw J.M. Smit-Reesink te Bennekom vraagt wat de beste tijd is om caudiciforme planten te zaaien en hoe dat zaaien moet gebeuren.

Antwoord: Caudiciforme planten vormen geen homogene botanische groep, maar zijn afkomstig uit allerlei plantenfamilies. Vele soorten zijn van nature afkomstig uit droge halfwoestijnen of doornstruiksavannen. Als tropische planten zullen zij, als men goed zaad kan bemachtigen, onder warmvochtige condities moeten worden gezaaid. Zijn de planten voldoende groot, dan kan men omschakelen naar een regiem van jaarlijks terugkerende groei- en rusttijden.

Vervolgens vraagt de brievenafzender hoe men een oudere *Adenium obesum*, die de laatste jaren slechts enkele blaadjes bezit en verder niets doet, weer op gang kan brengen.

Antwoord: Het is uiterst moeilijk om van een afstand een diagnose te stellen wat uw plant zou kunnen mankeren. Zo op het eerste gezicht lijkt het erop, dat de plant (een deel van) zijn wortels kwijt is. De plant uit de pot halen en voorzichtig de wortels inspecteren lijkt mij de aangewezen weg. Eventueel dode en/of rottende wortels verwijderen en de plant oppotten in een voedselrijke, doorlatende grond.

De grond moet het hele jaar door enigszins vochtig blijven. Maandenlange droogte doet de plant verkommeren. Wellicht kan het enkele malen toedienen van zogenaamde bladvoeding verbetering brengen.

De Heer D. Veel uit Alkmaar stelt de volgende vragen:

1. Stel: Ik kruis twee zelfsteriele planten A en B met elkaar (wederzijdse bestui-

ving). Beiden zetten zaad. Is het nageslacht in beide gevallen exact gelijk?
2. Als plant A zelfsteriel is en plant B zelffertil is dan de nakomelingschap van plant B een mengeling van BB en AB?

Antwoord: 1. Zelfsteriele planten zijn planten, die niet in staat zijn zichzelf te bestuiven. Zij zijn voor bevruchting dus afhankelijk van stuifmeel van een andere plant (van dezelfde soort).

Als we twee planten kruisen, wordt in de nakomelingschap een mengeling van alle eigenschappen van beide ouderplanten aangetroffen. In de praktijk letten we meestal slechts op een enkel kenmerk. Omdat het uitwerken van deze vraag, rekening houdend met alle kenmerken van een plant bijna onmogelijk is, wordt hierna uitgegaan van de vererving van één kenmerk, bijvoorbeeld de bloemkleur. Ook het gedrag van de geslachtsbepalende chromosomen wordt verder buiten beschouwing gelaten.

In elke plantecel komen alle eigenschappen (de genen) in tweevoud voor. Het gen voor rode bloemen (R) komt in raszuivere planten dus ook tweemaal voor: RR. Bij de voortplanting wordt de gehele voorraad erfelijke eigenschappen weer netjes verdeeld over de voortplantingscellen, namelijk de stuifmeelkorrel en het zaadbeginsel. Deze krijgen dus allebei een gen R. Verliest een plant op enigerlei wijze het vermogen de rode bloemkleurstof aan te maken, dan wordt de bloem wit. Het gen voor witte bloemen noemen we r. In raszuivere planten met witte bloemen komt dit gen ook tweemaal voor, dus rr. Omdat wit een verliesmutatie van rood is zal de aanwezigheid van R de werking van r maskeren. Een plant met Rr heeft dus, evenals een plant met RR rode bloemen. Er zijn drie verschillende erfelijke mogelijkheden (genotypen): RR, Rr en rr. Er zijn twee uiterlijke verschijningsvormen (fenotypen): Rood en wit. Deze informatie is beslist nodig om de vraag begrijpelijk te kunnen beantwoorden.

Het gaat om twee zelfsteriele planten A en B. Voor het gemak ga ik er maar van uit, dat beide roodbloeiend zijn. Er zijn nu verschillende mogelijkheden:

A: RR x B: RR resultaat 100 % RR (roodbloeiend)

A: RR x B: Rr resultaat 50% RR; 50% Rr (alle roodbloeiend)

A: Rr x B: Rr resultaat 75 % RR + Rr (roodbloeiend); 25% rr (witbloeiend)

In al deze gevallen maakt het niet uit wie het stuifmeel levert, het nageslacht is altijd gelijk.

2. Als A zelfsteriel is en B zelffertil zal A alleen maar zaad zetten met stuifmeel van B. De nakomelingen van A zullen derhalve op dezelfde wijze ontstaan als hierboven beschreven is. B is zelffertil. Als B uitsluitend zaad zet met eigen stuifmeel hangt het resultaat geheel af van het genotype van B.

Is B van het genotype RR, dan zijn alle nakomelingen het resultaat van RR x RR, dus roodbloeiend.

Is B van het genotype Rr, dan zijn alle nakomelingen het resultaat van Rr x Rr, dus 75 % roodbloeiend, 25 % witbloeiend.

Wordt de zelffertiele B ten overvloede ook nog bestoven door A, dan treden de regels onder 1 weer in werking. Het is dus mogelijk (maar het hoeft niet) dat in dit geval uit het zaad van B andere planten komen dan uit dat van A.

Ik ben mij er zeer van bewust een simpele voorstelling van zaken gegeven te hebben. Wie meer wil weten over deze materie kan terecht in vele (ook populaire) boeken.

Ton Pullen.

KRITISCH BESCHOUWD

HET GESLACHT GYMNOCALYCIUM IN ZUID-BRAZILIË EN URUGUAY (3)

KARL HEINZ PRESTLÉ

Gymnocalycium uruguayense var. *rosada* Fric n.n.

De roze bloeiende *G. uruguayense* is al zeer lang bekend. Toch wordt hij nog altijd met veel scepsis bekeken, omdat sommigen niet kunnen begrijpen dat er roze bloeiende planten bestaan binnen de geel bloeiende *G. uruguayense*. Daar Frank (in Krainz, Die Kakteen) nog niets naders wist over de populatie waaruit deze planten kwamen, wist hij niet of deze variëteitsrang had of slecht een forma was. Andere specialisten meenden dat het een hybride was. Waar deze bloemkleur zijn oorsprong heeft, zal wel nimmer worden opgelost. Anderzijds vertonen ook *G. horstii* en *G. buenekeri* deze bloemkleur en ook daar is onzeker waarom deze bloemen die kleur bezitten; aan de echtheid van deze soorten twijfelt evenwel niemand.

De roze bloeiende vorm komt in Noord-Uruguay aan de Ruta 30 voor. De bij Paso Rial gevonden populatie draagt het Schlosser-nummer 114 en die bij Colonia Pintado Schl 115. De vorm Schl 114 heeft een donkerdere bloem en ook het lichaam is donkerder van kleur dan bij de vorm Schl. 115, waarbij de bloem zelfs vaak licht lila is.

Deze mooie Gymno verdient zeker een geldige beschrijving.

Gymnocalycium artigas Herter PR 52A

Over *G. artigas* werd reeds veel, maar weinig correct, geschreven. Tijdens mijn reis door Uruguay in 1976 tezamen met H. Schlosser vond ik deze Gymno bij Artigas aan de Ruta 30, km 627 (PR 52A). Het betreft platronde planten

*Gymnocalycium
uruguayense* var.
rosada
Schl 114

met enigszins gewonden maar sterke bedoorning, diameter 9 cm en 6 cm lang. Doorns 5 per areool, 2,3-2,5 cm lang, barnsteenkleurig. De bloemen ontstaan op de schedel, zijn geel en hebben spitse petalen.

Gymnocalycium species Schl 101

Deze planten werden door H. Schlosser in 1974 op één van zijn reizen door noord Uruguay gevonden. In 1976 kon ik hiervan origineel materiaal mee naar Nederland nemen. Volgens de mededeling van Schlosser zag hij behalve deze zogenaamde *G. uruguayense-denudatum*-vorm nog een *G. uruguayense*-vorm in dezelfde populatie.

Ik observeer en kweek deze vorm nu al ruim twaalf jaar via zaad en alle planten bloeien wit tot enigszins lazuurwit. De mat-donkergroene planten zijn zeer compact, spruiten en lijken in habitus op *G. denudatum*. Lichaam 7 cm in diameter, 5 cm hoog; ribben 10, 1,8-2,0 cm breed en 0,8 cm hoog, verdeeld in sterke kinvormige knobbels; doorns 5, aan de bovenkant 2 kleinere, 3 grotere aan de onderkant van het areool, tegen het lichaam aanliggend of enigszins gespreid afstaand, krachtig, slechts 1,2 cm lang; groeipunt iets verzonken maar niet overdekt door doorns; bloem wit!

Gymnocalycium species PR 291

Eén van mijn mooiste vondsten aan de Braziliaanse zijde van de grens is *Gymnocalycium spec.* PR 291, gevonden tussen Paso de Guarda en Alegrete in Rio Grande do Sul. De groene planten zijn zeer compact en spruiten. De doorns staan dicht tegen het lichaam. Kleine planten lijken op *G. bruchii*. Het lichaam is 4,5-5,5 cm in diameter en 3-3,5 cm hoog. Ribben 10-11, 1,2-1,3 cm breed en 0,5 cm hoog, verdeeld in knobbels. Areolen ovaal, 0,7 cm lang en 0,2 cm breed, vuilwit. Doorns 7, gekromd, tegen het lichaam aanliggend, 1,0-1,2 cm lang, barnsteenkleurig. Knoppen aan de buitenkant roodachtig.

Gymnocalycium species PR 290

Deze langzaam groeiende Gymno van de Braziliaanse zijde blijft zeer klein, 2,5-3,0 cm in diameter en 1,5 cm hoog (vele planten waren kleiner), is groen en spruit. Ribben 10, platrond, 0,8-1,0 cm breed. Doorns 7, hard, barnsteenkleurig. Areolen wit, langwerpig, 0,3 bij 0,1 cm. Bloemen klein, lazuurgeel met rose gloed.

Gymnocalycium spec.

Schl 101, ook de

Uruguayaanse

denudatum genoemd.

Noord Uruguay bij

de grens met

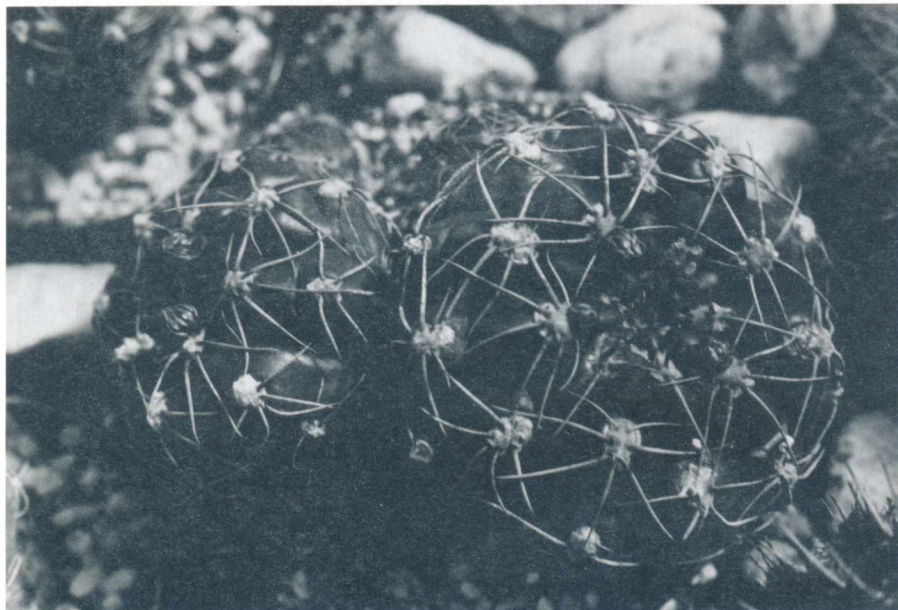
Rio Grande do Sul.

Foto's van de schrijver

Gymnocalycium species PR 574

Deze witbloeiende Gymno, gevonden bij Paso da Guarda in Rio Grande do Sul, bewijst hoezeer de vormen van *G. uruguayense* en *G. denudatum* uit het overgangsgedebied zone 3 op elkaar lijken. Het lichaam van deze planten is compact, spruitend, donkergroen, 5,0 cm in diameter en 3,0 cm hoog. Ribben 8-9, verdeeld in dikke, kinvormige knobbels. Areolen langgerekt ovaal, 0,4 cm lang en 0,2 cm breed, viltig. Doorns 5, tegen het lichaam aanliggend, 1,0-1,2 cm lang, barnsteenkleurig. Bloemen wit.

(wordt vervolgd)

Gymnocalycium spec. PR 291, de variëteit van *G. uruguayense* met roodachtige bloemknoppen uit het Braziliaanse grensgebied

TIJDSCHRIFTEN

KAKTEEN UND ANDERE SUKKULENTEN 41 (1990)

Nr. 4. *Islaya brevicylindrica* siert de voorplaat van deze aflevering. G. Winkler en H. Wittau stellen *Echinopsis ancistrophora* var. *kratochviliana* in woord en beeld voor. R. Heine wijdt een bijdrage aan *Lithops optica* cv. *Rubra* en behandelt ondermeer de genetica van deze cultivar. *Opuntia humifusa* wordt door M. Föger voor het voetlicht gebracht. R. Pinther beschrijft hoe hij zijn planten 's winters in de kelder onderbrengt en bijverlichting geeft. G. Unger poneert de stelling dat de in de vorige aflevering beschreven *Coryphantha wohlschlagerei* slechts een synoniem of hoogstens een variëteit van *C. pulleineana* is. W. Heyer publiceert de resultaten van de *Islaya*-ringbrief. E. Meier vervolgt zijn beschouwingen over *Nopalxochia ackermannii* en haar vormen. Deze maand in de cactuscartotheek: *Mammillaria perezdelarosae* en *Mammillaria pondii*.

Nr. 5. G. Studier beweert dat naar de huidige maatstaven *Mammillaria microheliopsis* niet van *Mammillaria microhelia* als variëteit is af te scheiden. Deze plant is ook in kleur op de cover van dit nummer afgebeeld. P. Braun en E. Esteves Pereira publiceren de nieuwbeschrijving van *Pilosocereus flexibilispinus* uit centraal Brazilië. H. Hilgert bericht over wijzigingen in de Internationale Code voor Botanische Nomenclatuur. P. Ecke bericht over het gebruik van nicotine als plantenbeschermingsmiddel. Over *Astrophytum myriostigma* var. *columnare* handelt een opstel van P. Schätzle.

B. Ullrich bericht over de vondst van een nieuwe groeiplaats van *Agave atrovirens* in Guerrero. In de cactuscartotheek vinden we deze maal: *Coryphantha elephantidens*, *Ferocactus peninsulae*, *Agave bracteosa* en *Agave striata* subsp. *stricta*.

Nr. 6. *Encephalocarpus strobiliformis* siert de titelpagina van dit nummer, terwijl deze soort uitvoerig besproken wordt door F. Krähenbühl. W. Burrow houdt zich bezig met *Rhipsalis burchelli*. B. Ullrich geeft de nieuwbeschrijving van *Agave grijalvensis*. W. Cullman heeft zijn 85ste verjaardag gevierd en wordt met dit heugelijke feit gecompimenteerd door H. Stützel. De verzorging van oude en nieuwe Phyllo's wordt vanuit de praktijk besproken door E. Kleiner. A. Lux en R. Stanik bespreken een langbedoornde vorm van *Mammillaria compressa* uit Queretaro. D. Hönig bericht het overlijden van Otakar Sadovsky. *Disocactus macranthus* var. *glaucocladus* wordt door R. Bauer in woord en beeld voorgesteld. In de cactuscartotheek deze maand: *Melocactus azureus* en *Oroya borchersii*. Tevens is in dit nummer een handige index op de cactuscartotheek over de periode 1985-1989 opgenomen.

Nr. 7. Hernieuwde belangstelling voor Agaven in dit Duitstalige tijdschrift, vooral dankzij Bernd Ullrich. In dit nummer levert hij de voorpaginafoto, waarop *Agave parviflora* staat afgebeeld. Hij levert verder notities over deze soort en *Agave hartmannii*. P. Braun bericht vanuit Acre, Brazilië, over een nieuwe *Epiphyllum*. De nieuwbeschrijving van *Parodia mesembrina* var. *juanensis* wordt door W. Weskamp gepubliceerd. C. Doffing beschrijft hoe het bestand van *Armatocereus cartwrightianus* langzaam maar zeker te gronde gaat aan veranderende klimaatsomstandigheden. G. Fritz wijdt een artikel aan *Sulcorebutia* Lau 389. E. Kleiner is toe aan deel twee van zijn verhaal over Phyllo's. Over de morfologie van *Mammillaria deherdtiana* handelt een bijdrage van M. Wohlschlagger. Over de toestand op enkele cactusstandplaatsen in Zuidbrazilië en over de gevolgen daarvan voor de bescherming schrijft W. Abraham. Over de beroemde cactusfirma Haage uit Erfurt schrijft R. Bauer. C. Wolters en K. Herm stellen *Notocactus purpureus* in woord en beeld voor. F. Strigl stelt een zeldzame hybride tussen *Epostoa* en *Echinopsis* voor. Over spruitvorming bij *Astrophytum myriostigma* handelt een bijdrage van H. Grunert. W. Böhmer geeft nogmaals tips voor de overwintering in kelders met toepassing van kunstlicht. *Freilea cataphracta*, *Matucana aureiflora*, *Matucana madisoniorum* en *Graptopetalum pachyphyllum* vormen deze maand het aanbod in de cactuscartotheek.

No. 8. Op de titelpagina van deze aflevering staat een natuuroppname, gemaakt aan de zuidkust van het eiland Cuba, alwaar *Melocactus harlowii* samen met *Ritterocereus hystrix* tot vlakbij de waterlijn groeit. J. Glöser wijdt een bijdrage aan bovengenoemde Melo. Verschillende vormen van *Echinocactus grusonii* worden afgebeeld en beschreven door E.W. Beck. Alweer een nieuwsbeschrijving, deze keer van *Echinocereus scheeri*, van de hand van G. Frank.

M. Föger benadrukt het belang van een juiste nomenclatuur voor de bescherming van wilde planten. B. Ullrich bericht over een nieuwgevonden standplaats van *Agave dasylirioidis* in Oaxaca. Over mogelijke problemen in de cactuskas schrijft S. Schmid. Zijn *Lithops fulleri* var. *ochracea* en *Lithops hallii* var. *ochracea* en verschillende planten of twee namen voor dezelfde plant? Met dit probleem houdt R. Heine zich bezig. Een korte bijdrage over turf in plantsubstraten komt van B. Friede. E. Kleiner is toe aan deel 3 van zijn serie over de Phyllo's. C. Horich bericht uit Costa Rica over de herontdekking van *Discocactus acuminatus*. G. Winkler en H. Wittau stellen *Echinopsis ancistrophora* var. *polyancistra* in woord en beeld voor.

K. Augustin vervolgt zijn serie over de HS-Sulorebutia's en Weingartia's. E. Lutz wijdt een bijdrage aan de cultuur van het geslacht *Pediocactus*. Over *Mammillaria melanocentra* handelt een artikel van A. Lux en R. Stanik.

Deze maand in de cactuscartotheek: *Dolichothele sphaerica*, *Pilosocereus pusillibaccatus*, *Thelocactus hastifer* en *Dyckia lindevaldae*.

No. 9. Een bloeiend exemplaar van *Leuchtenbergia principis* siert de voorplaat van dit nummer. M. Kiesling wijdt een artikel aan *Tephrocactus subterraneus*. *Parodia nana* wordt als nieuwe soort door W. Weskamp beschreven. B. Ullrich bericht over de openluchtcultuur van Agaven. R. Bauer schrijft over *Nopalxochia phyllanthoides*. Over het stuifmeeltransport bij cactussen handelt een opstel van H. Antesberger.

Ariocarpus en andere monotypische geslachten komen aan de orde in een bijdrage van W. Heyer. H. Hils stelt *Melocactus delessertianus* in woord en beeld voor. P. Braun en E. Esteves Pereira stellen een aantal nieuwe taxa in het genus *Leocereus* voor. C. Doffing is toe aan deel 3 van zijn reis door de Chileense cactusgebieden.

No. 10. *Mammillaria mystax* staat op de omslag van dit nummer afgebeeld. F. Krähenbühl schrijft een bijdrage over deze soort. *Hoodia parviflora* vormt het onderwerp van een artikel van B. Diavatis. Weer een nieuwbeschrijving van G. Frank: *Echinocereus metornii*. Over *Furcraea cabuya* schrijft C. Horich. De winterharde *Orostachys ivarengo* wordt voor het voetlicht gehaald door A. Treuheit en D. Heyde. P. Braun schrijft een opstel over de vorming van haarkransen in *Discocactus*-bloemen in relatie tot de standplaatsecologie.

H. Hoock bericht over zijn bezoek aan de groeiplaats van *Astrophytum ornatum*. Over de kweek van Mesems uit zaad handelt een bijdrage van G. Ambrozy. Onder de titel "Verboden schatten" een om discussie vragend artikel van P. Rosenberger onder andere over *Ariocarpus*-soorten. Nieuwe Phyllo-hybriden worden voorgesteld door K. Petersen.

In de cactuscartotheek deze keer: *Agave shawii*, *Gymnocalycium ragonesei*, *Sulcorebutia oenantha* en *Agave shawii* ssp. *goldmaniana*.

No. 11. *Echeveria* cv. 'Fire Cracker' is op de titelpagina afgebeeld. Over de cultuur van *Echeveria*'s handelt een bijdrage van H. Regnat. B.E. Leuenberger behandelt een snelle manier om bloemkenmerken vast te leggen: hij snijdt een bloem door en legt beide helften op een fotokopiëerapparaat.

Mammillaria saetigera wordt in woord en beeld voorgesteld door A. Meiniger. A. Lux en R. Stanik waren op de groeiplaats van *Opuntia bradtiana* en berichten over hun ervaringen.

Over de succulentenflora van het eiland Mauritius bericht M. Klose. P. Braun bericht over zijn reis naar het eiland Fernando de Noronha en zijn bezoek aan de groeiplaats van *Cereus insularis*. P. Schätzle vraagt zich af wat *Echinocereus subterraneus* precies is en komt tot het slotsom, dat de naam ongeldig is en dat het aanbeveling verdient deze soort goed te definiëren en daarmee de naam vast te leggen. G. Frank wijzigt de tekst van de nieuwbeschrijving van *Echinocereus mombergerianus*. R. en F. Wolf publiceren de nieuwbeschrijving van *Mammillaria linaresensis*.

Deze maand in de cactuscartotheek: *Arthrocerus itabiricola*, *Astrophytum niveum*, *Mammillaria tlaloci* en *Notocactus ottonis*.

No. 12. *Duvalia sulcata* is op de omslag van dit nummer afgebeeld. R. Heine wijdt een artikel aan *Lithops lesliei* ssp. *burchellii*. Over *Mammillaria craigii* handelt een bijdrage van M. Hils.

B. Ullrich laat zien hoe de habitus van Agaven kan veranderen, afhankelijk van de cultuurmethoden. E. Kleiner publiceert een verhandeling over succulente *Senecio*-soorten. A. Lux, J. Saucedo & R. Stanik waren op de groeiplaatsen van *Wilcoxia poselgeri* en vertellen hun ervaringen. G. Rowley houdt zich onledig met het geslacht *Tylecodon*, in het bijzonder met *T. papillaris*. Een mooie cristaat van *Haageocereus versicolor* wordt voorgesteld door M. Desender-Bruneel. B. Diavatis stelt *Sarcocaulon flavescens* kort voor.

In de cactuscartotheek deze maand: *Echinocereus fendleri*, *Pyrrhocactus vallenarensis*, *Sulcorebutia markusi* en *Dyckia estevesii*.

Ton Pullen

Reizen - Aat van Uijen	146
De systematische positie van <i>Agave felgeri</i> - Bernd Ullrich	147
<i>Eriocereus jusbertii</i> - G. Eerkens	151
Kerstcactussen en verwanten - Han Daamen	152
Cultuurervaringen met <i>Parodia</i> 's: de fabels en de feiten - W. Verheulpen	154
Het geslacht <i>Mammillaria</i> ; een uitleg voor de (nog) niet gespecialiseerde liefhebber - Jan Jaap de Morree	157
What's in a name? - K.H. Hofstee, A. Keizer, P. van Veen en J. Veenstra	162
Op zoek naar <i>Caralluma penicillata</i> in Oman - Bert Jonkers	165
Lezers vragen - Ton Pullen	170
Het geslacht <i>Gymnocalycium</i> in Zuid-Brazilië en Uruguay - Karl Heinz Prestlé	172
Tijdschriften - Ton Pullen	174